

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Redogörelse
för
Högre Elementar-Läroverket i Westerås

under läsåret 1872—1873

jemte

Inbjudning

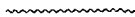
till

Års-Examen och Slutöfningarna

den 16 och 17 Juni 1873

af

Ludvig Mossberg,
Läroverkets Rektor.

Innehåll: *Redogörelse för Elementar-Läroverken i Westerås, Sala och Arboga samt
Stadspedagogierna i Köping, Nora och Linde.*

WESTERÅS,
A. F. Bergh, 1873.

†

När ett menniskolif slocknar, som, ehuru fästadt vid ett jemförelsevis mindre bemärkt verksamhetsområde, dock inom detta område under en längre tid utöfvat ett stort och framgångsrikt inflytande, så kännes förlusten visserligen mest inom den närmaste kretsen, men den träffar också i sin mån hela fäderneslandet, och detta så mycket mera, om den bortgångne haft en sådan lefnadsuppgift, som den att undervisa och uppfostra barn och ynglingar, hvilka, en gång vordne män, gå att i spridda nejder och på skilda områden inom det offentliga och enskilda lifvet utföra sin lifsgerning.

Det är derföre vi tro, att den sorg, som drabbat härvarande Läroverk genom Lektorn, Riddaren af Kgl. Nordstjerneorden, Ledamoten af Kgl. Vetenskaps-Akademien, Fil. Dokt. *Emanuel Gabriel Björlings* den 3:dje November 1872 härstädes timade död, skall delas af alla, som förstå att uppskatta det vidsträckta och viktiga inflytande en mer än 40-årig utmärkt lärareverksamhet, en af medborgerliga och enskilda dygder utmärkt vandel måste utöfva, om än denna sorg, såsom naturligt är, djupast kännes inom kretsen af den aflidnes anhöriga och embetsbröder, af hans många äldre och yngre lärjungar samt af andra, som på ett eller annat sätt kommo i närmare beröring med hans ädla och aktningssjudande personlighet.

Huru högt uppbyren Lektor *Björling* var såsom vetenskapsman, derom vitna de många in- och utländska vetenskapliga föreningar och undervisningsanstalter, som skyndat att tillägna sig frukterna af hans ovanliga insigter och hans lika sällsynta flit: derom vitnar ock det offentliga erkännande af hans förtjenster i detta hänseende, som af Statsmakterna uttalades, då år 1858 en årlig pension af 800 Rdr honom tilldelades, hvartill såsom en vacker gård åt minnet af hans gagnande verksamhet sluter sig nu senast församlade Riksdags beslut, att hälften af detta belopp skall utgå såsom pension åt hans Enka.

I huru tacksamma och minnesgoda hjertan äldre och yngre lärjungar vetat att bevara erkänslan för Lektor *Björlings* sällsynta lärareskicklighet, hans nit och hans faderliga omvårdnad om sina lärjungar, derom vitnar bland annat den hyllning han för ett par år sedan fick emottaga från ett stort antal af sina gamla Barnängslärjungar, hvilka händelsevis sammanträffat, och hos hvilka glädjen öfver detta sammanträffande på ett så vackert sätt gaf sig ett uttryck i ett af dem samtliga undertecknadt helsningstelegram till den, som för 30 å 40 år sedan var deras lärare: derom vitnar ock den hyllning, som egnades honom af lärjungarne vid Westerås läroverk omedelbart efter hans afträdande från Rektoratet vid detsamma, som han under 7 år förvaltade, då dessa lärjungar till honom öfverlemnade en af dem sammanskjuten penningesumma med anhållan, att han deraf ville bilda en Stipendiifond för Westerås läroverk

under namn af den *Björlingska*, hvilken fond också sedan några år är fruktbarande och skall för evärdeliga tider vid detta läroverk fästa minnet af den, som under mer än ett fjerdedels sekel åt detsamma egnat sin verksamhet och som varit en bland dess yppersta prydnader: derom vitnar ock det rörande deltagande, hvarmed ett upprop till anskaffande af en enkel minnesvård för att utmärka den plats, der hans stoft hvilat, omfattats af äldre och yngre lärjungar, och som redan låter oss hoppas ett snart förverkligande af denna önskan.

Den ömhet och kärlek, hvarmed Lektor *Björling* i sitt hem, anspråkslöst och enkelt som han sjelf, var omfattad, och som han också i så rikt mått återgåddade, hade måhända, om man ser på den tid han inrymde åt familjelifvet, en betydande medtäflare uti den sällsynta, brinnande kärlek till arbetet, som följde honom från hans första ungdom, och som han blef trogen ända in i de sista stunderna af sin lefnads afton; ty när den sjukdom, som öfverväldigade den svaga kroppshyddan — med hvars stundom nog känbara samt störande makt och inflytande på själsarbetet han för öf- rigt aldrig rätt kunde förlika sig — icke längre tillät honom att vara på sin gamla kära plats i lärosalarna, såg man honom ännu på sin studerkammare fortsätta sin lärareverksamhet, och midnatten fann honom ännu då ofta som förr vid arbetsbordet.

Men denna trogna kärlek blef icke heller obelönt: det var utan tvifvel denna ständigt brinnande nitälskan, detta städse lefvande intresse för lärarekallet och vetenskapen, som gaf åt hans lynne och hans hela personlighet denna vänlighet och fryntlighet, denna förnöjsamhet och fridsamhet, denna barnafromma trohjertenhet, som hos honom så otvetydigt röjde sig och som af inga mötande skickelser rubbades, derföre att allt hos honom grundade sig på en sann och lefvande gudsfruktan.

Men lika tillmötesgående som han var annars, lika oböjlig var han i afseende på allt, som rörde vid hans ytterst ömtåliga pligt- och rättskänsla, och man kan med sanning säga, att han mången gång var en martyr för sin samvetsgranhet. Utan tvifvel var det också i denna måhända öfverdrifna pligt-känsla — om man kan begagna ett sådant uttryck — som man hade att söka grunden till ett fel, som man hos honom anmärkt, men ett fel, som står på gränsen till en dygd, det nämligen, att såsom Elementarlärare hafva gått nog långt i nit för uppehållandet och höjandet af det läroämne, hvars högt framstående målsman han under så många år och under så skiftande förhållanden inom det Svenska undervisningsväsendet var, och hvars runor han städse förde så väl med den äran.

Han hade så att säga sammanväxt med sitt kall och sin vetenskap, och när vid sjukdomens tilltagande han kände krafterna svika att hålla detta föreningsband vid makt, då anade han, att hans stund var kommen och öfverlemnade sig med kristlig resignation i Hans händer, till hvilken han var van att ställa sin sak.

Det goda han verkat, det vackra föredöme han gifvit, skall icke blifva utan frukt! Välsignelse och frid öfver honom!

Emanuel Gabriel Björling, f. i Westerås 2 Dec. 1808. F. rådman och handlande. Stud. 1826, fil. dokt. 1830, lärare i matematik vid Hillska skolan å Barnängen i Stockholm 1831, rektor vid samma skola 1835--40, mech. docens vid Upsala akademi 1836, uppförd å förslag till mat. inf. prof. der 1842, mat. inf. docens 1843, erhållit det ena af de båda Filénska legaterna för "ådagalagd lärdom och med beröm vitsordadt disp.specim.", lektor i matem. vid Westerås gymnasium 28 Febr. 1845, tilltr. 1847, ledam. af K. vetenskaps-societeten i Upsala 1846, erhållit Fernerska priset i K. vetenskaps-akademien i Stockholm 1846, 47, 53, 56, 58, rektor vid gymn. 1849, ledam. af K. vetenskaps-akad. i Stockholm 13 Nov. 1850, utn. af Eforus 1850, vid gymn. och skolans förenande, till lärov. rektor, men undanbad sig tjensten, var sedermera rektor vid h. elem.lärov. i Westerås 1855--62, ordf. i konsistorium riksd. 1856, ridd. af K. N. O. 1858, ledamot af sällskapet för nyttiga kunskapers spridande 1870, tillerkändes genom K. M:ts nåd. skrivf. af d. 16 Mars 1858, "i öfverensstämmelse med rikets senast församlade ständers — — beslut", en årlig pension af 800 Rdr å rikets allmänna indragningsstat, "för att sättas i tillfälle att, ostörd af näringsomsorger, fortsätta sina vetenskapliga forskningar".

I. Redogörelse för högre Elementarläroverket i Westerås.

A) Undervisningen.

Höstterminen, som började den 24 Augusti, måste, i anseende till i staden rådan- de nervfeberepidemi, hvaraf äfven bland skolungdomen ganska många angrepos och 2:ne afleda, afbrytas den 30 Oktober; och emedan sjukligheten fortfor ända in på det nya året, kunde skolans verksamhet icke allenast icke under hösten återtagas, utan man var äfven nödsakad att fördröja öppnandet af vårterminen till den 25 Januari detta år. Vårterminen kommer att med vederbörligt tillstånd afslutas den 17:de nästkommande Juni, och läsåret blir sålunda förkortadt med $5\frac{5}{7}$ veckor. Att detta förhållande ej kunnat undgå att störande inverka på undervisningen, i det att pensa till någon del måst afkortas och repetitionerna ske mer knapphändig, än annars, är naturligt.

Från föreskrifterna angående undervisningsplanen hafva inga andra afvikelser egt rum, än de, att i första klassen 2, i andra 5 och i tredje 6 lärare undervisat, hvar- till anledningen varit dels en önskan att sammanhålla kristendomsundervisningen på så få händer som möjligt, dels den omständigheten, att den af Adjunkterne, som sko- lat undervisa i Naturalhistoria i tredje klassen, måst upptagas hufvudsakligen med un- dervisning i Matematik, hvarföre en lärare i det förstnämnda ämnet tillkommit i denna klass.

Den sjette klassens högre afdelning har i anseende till det stora lärjungeantalet varit fördelad på 2:ne parallela afdelningar (VI.2 *a* och VI.2 *b*), hvilka undervisats på särskilda rum i alla ämnen utom Kristendom, Svenska och Grekiska.

För icke-Grekerna har särskildt schema varit uppgjort i öfverensstämmelse med derför gällande föreskrifter, med det undantag, som berott på saknaden af realister i den sjunde klassens båda afdelningar.

Den dagliga undervisningstidens indelning har under hela läsåret varit kl. 7—9, 11—2, samt tvenne eftermiddagar i veckan kl. 4—5. Första halftimmen af läsedagen, kl. $\frac{1}{2}$ 7—7, har varit egnad åt bön med bibelläsning och förklaring, med undan- tag för tiden från vårterminens början till Påsk, under hvilken morgonböfverna bör- jade $\frac{3}{4}$ till 7. Ledningen af dessa andaktsstunder har under detta läsåret handhafts af Lektor *Schmidt*, och den dervid förekommande förklaring har omfattat förra hälft- en af *Marci* Evangelium. Gudstjenst har hvarje Söndag under någon lärares led- ning hållits på läroverkets stora sal, den kallaste årstiden för hela ungdomen, annars för ungefär halfva antalet, då den andra hälften bevisat gudstjensten i Domkyrkan.

Gymnastiköfningar hafva egt rum för klasserna V—VII 1:*) Måndagar kl. 5—6 samt Onsdagar och Fredagar kl. 6—7; för klass. I—IV: Tisdagar, Onsdagar och Fre- dagar kl. 5—6. Samfälda öfningar i gevärsexercis och manöver för klass. V—VII 1 hafva å bemälda timmar stundom försiggått, hvarjemte klass. V särskildt blifvit öfvad i dessa ämnen m. m. Tisdagar kl. 6—7. Till bajonettfäktning för klass. VI och VII 1

*) 2 = högre, 1 = lägre afdelningen; *k.* = klassiska linien, *r.* = reallinien.

hafva Thorsdagar kl. 10—11 varit använda. I fäktning med florett och sabel hafva lärjungarne i klass. VII 2 erhållit undervisning Måndagar kl. 10—11 och Thorsdagar kl. 5—6. Målskjutning med för "Salongsskjutning" apterade Remingtongevär hafva klass. VI och VII 1, ett skjutlag i sönder, förehaft å gymnastiksalen Lördagar kl. 10—11.

Utom ofvannämnda på bestämda dagar i veckan förekommande öfningar hafva under höstterminen 31 timmar blifvit använda till sådana öfningar, som varit beroende af årstid och väderlek. Bemälda öfningar hafva omfattat: Målskjutning i skottbanan å "Wasafältet" för klassen VII 2 samt afdelnings- och kompani-exercis såväl i spridd som sluten ordning för klass. VI och VII 1. Under vårterminen hafva hittills 9 timmar till sådana öfningar varit använda.

Från gymnastiköfningarna blefvo på grund af läkarebesigtning befriade: vid början af höstterminen 32 och vid vårterminens början 38, hvilket i medeltal utgör omkring 13½ procent af antalet närvarande lärjungar.

Vid sångöfningarna hafva lärjungarne varit fördelade i 5 af indelningen i läsklasser oberoende afdelningar, hvilka hvardera undervisats föreskrifven tid. Instrumentalöfningar hafva egt rum 3 timmar i veckan.

Undervisningen i teckning har varit fördelad på 3 kurser sålunda: 1:sta ritkursen (1:ta klassen 1½ tim., 2:dra d:o 1 tim.): Teckning efter väggtaflor; detaljteckning efter mindre förläggsplanscher.

2:dra ritkursen (3:dje klassen 1 tim., 4:de och 5:te klass. real. och icke-Greker 2 tim.): Teckning efter väggtaflor och förläggsplanscher, samt afteckning af fristående klotsar.

3:dje ritkursen (6:te och 7:de klassernas real. och icke-Greker 2 tim.): Teckning och skuggning efter mer utförda planscher, samt förklaring öfver perspektivlärans första grunder.

Åt real. i V—VII har en timme hvarje vecka utöfver den eljest för teckning afsedda tiden varit anslagen till instrumentalteckning, och har samma timme äfven varit använd till extra ritöfningar för de lärjungar, som frivilligt dertill anmält sig. I dessa frivilliga ritöfningar hafva 39 lärjungar deltagit.

För lärjungarnes skriftliga hemarbeten har ett särskildt schema varit gällande, och beträffande lärjungarnes öfriga hemarbeten har, i öfverensstämmelse med föreskriften i Nådiga Cirkuläret af den 12 Maj 1865, i hvarje afdelning funnits en Anteckningsbok, i hvilken för hvarje dag blifvit antecknad, hvilka arbeten lärjungarne haft att fullgöra i hemmet.

Hemlexor hafva förekommit i alla klasser: i klasserna I—V i allmänhet i 2:ne läroämnena för hvarje dag, i de öfriga i 3:ne, och kunna dessa hemlexor anses hafva upptagit i klassen I en timme, i II och III två, i IV och V tre, samt i VI och VII fyra timmar om dagen.

Hvad för öfrigt beträffar undervisningens omfång och indelning på de båda bildningslinierna, begagnade läroböcker m. m., inhemtas detta af följande uppgift om

Genomgångna Pensa under läsåret:

Kristendom.

- Kl. I.* 4 tim. — Biblisk Hist.: Gamla Testamentets, efter Hübner (Thomanderska uppl.). — Katekes: Första hufvudstycket och till 2:dra Artikeln på det andra. — Valda Bibelspråk och Psalmer.
- Kl. II.* 3 tim. — Bibl. Hist.: Nya Testamentets. — Katekes: 2:dra och 3:dje Artikeln samt 3:dje och 4:de hufvudstyck. — Valda Bibelspråk och Psalmer.
- Kl. III.* 3 tim. — Bibl. Hist.: Gamla och Nya Testamentets (repetition). — Katekisation. — Valda Bibelspråk och Psalmer.
- Kl. IV.* 3 tim. — Katekisation med ledning af Norbecks lärobok i Teologi. — Bergs Bibelhandbok. — Nya Testamentets läsning med förklaring.
- Kl. V.* 3 tim. — Katekisation med ledning af Norbecks lärobok i Teologi. — Bergs Bibelhandbok. — Nya Testamentets läsning med förklaring.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. 2 tim. — Förre hälften af Norbecks Teologi. — 1:sta perioden af Cornelii Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning med förklaring.
Högre afdeln. 2 tim. — Senare hälften af Norbecks Teologi. — 2:dra perioden af Cornelii Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning med förklaring.
- Kl. VII.* Lägre afdelningen. 2 tim. — Norbecks Teologi. — Cornelii Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning på grundspråket med förklaring.
Högre afdeln. 2 tim. — Repetition af Norbecks Teologi och Cornelii Kyrkohistoria. — Nya Testamentets läsning på grundspråket med förklaring.

Historia och Geografi.

- Kl. I.* 4 tim. — Historia: till Kalmare-Unionen efter Ekelunds sammandrag jemte Alanders läsebok. — Geografi: Europas politiska till Nederländska monarkien efter Palmblad.
- Kl. II.* 4 tim. — Historia: från Kalmare-Unionen till Drott. Kristina jemte Alanders läsebok. — Geografi: Europas politiska från Nederländska monarkien till Asien.
- Kl. III.* 4 tim. — Historia: från och med Drott. Kristina till lärobokens slut med begagnande af Alanders läsebok. — Geografi: Asiens och Afrikas.
- Kl. IV.* Klassiska linien. 4 tim. — Historia: Gamla tidens till Macedonierna efter Pütz' lärobok jemte Palmblads berättelser såsom läsebok. — Geografi: Nord- och Syd-Amerikas samt Australiens. — Kartritning.
Real-linien. 4 tim. — Historia: Gamla och Medeltidens efter Wennerströms lärobok jemte Grubes berättelser såsom läsebok. — Geografi: lika med klassiska linien.
- Kl. V.* Klassiska linien. 3 tim. — Historia: Gamla tidens från och med Romarne efter Pütz' lärobok jemte Palmblads berättelser. — Geografi: Repetition af Europas.
Real-linien. 4 tim. — Historia: Wennerströms lärobok i Allmänna Historien afslutad och repeterad. — Geografi: lika med klassiska linien.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. Klassiska linien. 3 tim. — Historia: Medeltidens efter Pütz' lärobok. — Geografi: Repetition af den fysiska samt af Sveriges och Norges fysiska och politiska.
Real-linien. 4 tim. — Historia: Ekelunds större sammandrag af Fäderneslandets Historia till Frihetstiden. — Geografi: lika med klassiska linien.
Högre afdeln. Klassiska linien. 3 tim. — Historia: Ekelunds större sammandrag af Fäderneslandets till Frihetstiden. — Geografi: Repetition af den fysiska samt af Sveriges och Norges fysiska och politiska.
Real-linien. 4 tim. — Historia: Palmblads lärobok i Nyare Historien till Franska revolutionen samt Fäderneslandets från Frihetstiden till närvarande tid jemte repetition af det föregående. — Geografi: lika med klassiska linien.
- Kl. VII.* Lägre afdeln. Klassiska linien. 3 tim. — Historia: Palmblads lärobok i Nyare Historien till Franska revolutionen samt Fäderneslandets från Carl XII:s död till närvarande

tid. — Geografi: Repetition af den fysiska samt af Sveriges och Norges fysiska och politiska.

Högre afdeln. Klassiska linien. 3 tim. — De antagna läroböckerna fullständigt jemte repetition.

Matematik.

- Kl. I.* 5 tim. — Aritmetik: Sorters reduktion och de 4 räknesätten med Sorter (nya och gamla) efter Smedbergs lärobok. Öfning i hufvudräkning med ledning af Nordlunds räkneöfnings-exempel. — Linearteckning efter Ekman.
- Kl. II.* Klassiska linien. 4 tim. Aritm.: Vanliga och decimalbråk. Repetition af sorträkning. — Geometri: Linearteckning efter Ekman.
Real-linien. 8 tim. — Aritm.: Bråk- och sorträkning. Börjat Regula-de-tri. — Geom.: Eukl. Bok. I (Lindmans uppl.)
- Kl. III.* Klassiska linien. 4 tim. — Aritm.: Enkel Reg.-de-tri. — Geom.: Eukl. Bok. I (Lindm.) med bevis för teoremen blott till prop. 27.
Real-linien. 6 tim. — Aritm.: Sammansatt Reg.-de-tri; repet. af bråk, sorter och enkel Reg.-de-tri. — Geom.: Eukl. B. I—IV (Lindm.)
- Kl. IV.* Klassiska linien. 4 tim. — Aritm.: Sammansatt Reg.-de-tri. — Geom.: Eukl. Bok. II och Bok. III (15 prop:er); repet. af Bok. I (Lindm.)
Real-linien. 7 tim. — Aritm.: Intresse-räkning. — Algebra: Till och med eqvationer af 1:sta graden.
- Kl. V.* Klassiska linien. 4 tim. Aritm.: Repet. af dec.-bråk, sorter och enkel Reg.-de-tri. — Algebra: De 4 räknesätten med obrutna kvantiteter. — Geom.: Eukl. Bok. IV och repet. af Bok. III (Lindm.)
Real-linien. 7 tim. — Algebra: Irrat. kvantiteter, kvadratrötter, imag. kvant., eqvationer af 2:dra graden till roteqvationer. Problem i lärob. sid. 100—107 och i Björulings problemsaml. (2:dra uppl.) 1:a afd. pr. 85—96, 2:a afdeln. 36—58. — Geom.: Eukl. B. V —IV dock utan bevis för teoremen i Bok. V kap. 2 och 3.
- Kl. VI.* Klassiska linien. 4 tim.
Lägre afdeln. Aritm.: Intresse-, rabatt- och diskont-räkning samt repet. af sort-räkning. — Algebra: Brutna kvantiteters multiplikation och division, negativa kvantiteter och eqvationer af 1:sta graden jemte problem i lärob. sid. 93—99. — Geom.: Repet. af Eukl. B. I—IV (Lindm.)
Högre afdeln. — Aritm.: Repet. af intresse-, rabatt- och diskont-räkning. — Algebra: Slutet af kap. V (sid. 99—107) samt kap. VI, VII om irrationela kvantiteter och kvadratrötter. I problemsaml. (3:dje uppl.) sid. 10—22, 25—30. — Geom.: Eukl. B. V Kap. 1.
Real-linien. 6 tim.
Lägre afdeln. — Algebra: (8 uppl.) från och med roteqvationer till 1:sta delens slut; af 2:dra delen: läran om eqvationer med flera obekanta §§ 1—4, jemte probl. 1—12 af § 15. Probsaml. (2:dra uppl.) 1:sta afd. 85—96, 2:dra afd. 1—53 samt de geom. pr. 13—42. — Geom.: Repet. af Eukl. B. I—VI.
Högre afdeln. — Algebra: Kubikrötter och rötter i allm.; potenser, logaritmer och serier; repet. af kap. IX § 5 (tillämpn. af eqvationer med flera obekanta); probsaml. förra häftet afd. II: pr. 59—72, geom. pr. 75—95 (2:dra uppl.), senare häftet afd. III: pr. 1—17, afd. V: pr. 21—50. — Geom.: Eukl. B. V och VI fullständigt; tillämpning häraf på problem ex tempore inför läraren, och äfven skriftlig behandling af några geometriska satser under de sista veckorna.
- Kl. VII.* Lägre afdeln. — Algebra: (7:de uppl.) Slutet af förra delen: §§ 5 och 6 af kap. 8 (om 2:dra gradens eqv.) samt repet. af detsamma föregående §§. Problemsaml. 2:a afd. pr. 1—25. — Geom.: Eukl. B. V fullständigt och B. VI: 20 propositioner. Problemsaml.: geom. pr. 1—19. För öfrigt problem-öfningar dels muntligen inför läraren, dels skriftligen. — [Sju lärjungar dessutom särskildt: Algebra: Kap. 9: om eqvationer med flera obekanta af 1:sta och 2:dra graden.]
Högre afdeln. — Algebra: Kap. 10: om rötter i allmänhet; probl. 59—72 i 2:dra afd. af problemsaml. Repetition. — Geometri: Eukl. B. V och VI afslutade; likaså de geom. pr. 1—42 i probsaml. Repetition. — För öfrigt öfning såväl muntligen som skriftligen med både geometriska och algebraiska problem. — [Fem lärjungar dessutom särskildt: Algebra:

Kap. 11, 12 och 13: om potenser, logaritmer samt aritm. och geom. serier jemte tillämpning härpå på problem.]

Naturvetenskap.

- Kl. I.* 2 tim. — Fysisk Geografi: allmän kännedom af verdensdelarne (sidd. 16—26 i 12 uppl.) samt Europas och Asiens speciela fysiska geografi efter Palmblads lärobok.
- Kl. II.* 2 tim. — Botanik: F. W. C. Areschougs lärobok, 1:a kapitlet. Läsning af växter efter herbarier och plancher.
- Kl. III.* Klassiska linien. 2 tim. — Botanik: Areschougs lärobok, 1:a afdelningen. Läsning af växter. — Zoologi: Torins lärobok, däggjurens system.
- Kl. IV.* Klassiska linien. 2 tim. — Botanik: Repetition af föreg. klasskurs. Läsning af växter. Exkursioner. — Zoologi: Inledningen och däggdjuren. Real-linien. 3 tim. — Botanik: det samma som klass. linien. — Foglarna till "Natatores." — Fysik: Floderi lärobok till § 37.
- Kl. V.* Klassiska linien. 2 tim. — Botanik: 6:e kapitlet af Areschougs lärobok samt repetition af 1:a afdelningen af samma lärobok. Läsning af växter. Exkursioner. — Zoologi: Foglarna samt repet. af däggdjuren. Real-linien. 2 tim. — Botanik och Zoologi: det samma som klass. linien. — Fysik: 2 tim. Floderi lärobok till § 81 med problem.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. — Botanik: de viktigaste familjerna inom Monocotyledoneæ och Filices. Exkursioner. — Zoologi: Torins lärobok, från och med reptilierna till slutet. Real-linien. 1 tim. — Zoologi: Från och med reptilierna till Blötdjuren. — 5 tim. Fysik: Floderi lärobok till § 81 samt värmeläran med problem. — Kemi: Berlins lärobok, inledning och de viktigaste af de enkla kropparna.
- Kl. VI.* Högre afdeln. Klassiska linien. 1 tim. — Botanik och Zoologi: Repetition af föreg. klasskurser. — Fysik: 1 tim. Schabus' lärobok: 1:a och 3:e kap. till § 35. Real-linien. 1 tim. — Botanik och Zoologi: Repetit. af föreg. klasskurser. — 5 tim. Fysik: Värmeläran och Elektriciteten samt repetition af 1:a delen af Floderi lärobok. — Kemi: det viktigaste af Berlins lärobok.
- Kl. VII.* Lägre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. — Fysik: Schabus' lärobok till 4:e kap.
- Kl. VII.* Högre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. — Repetition af hela Schabus' lärobok.

Filosofi.

- Kl. VII.* Högre afdeln. — Antropologi och Logik efter Sjöbergs och Klingbergs läroböcker.

Svenska.

- Kl. I.* — Uppläsning och förklaring af stycken i Sundéns och Modins läsebok (1:sta del.) jemte öfning för lärjungarne att återgifva innehållet. Rättskrifningslära jemte skriföfningar samt det allra viktigaste af formläran och den enkla satsens delar efter Sundéns läroböcker.
- Kl. II.* — Läsöfningar såsom i föregående klass. Rättskrifningslära jemte skrifning efter diktering. Form- och satslära.
- Kl. III.* — Läsning af stycken i Sundéns och Modins läsebok (2:dra del.) Rättskrifningslära och skriföfningar samt smärre uppsatser på lärorummet. Form- och satslära utförligare. Satsöfningar.
- Kl. IV.* — Läs- och skriföfningar såsom i föregående klass. Formläran samt allmänna satsläran fullständigt. Satsöfningar.
- Kl. V.* — Läsning af valda stycken i Sundéns och Modins samt Bjursténs läseböcker. Svenska språkets syntax jemte satsöfningar. En uppsats eller öfversättning hvarannan vecka.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. — Läsning af valda stycken ur svensk, norsk och dansk litteratur efter Sundéns och Modins, Bjursténs samt Hammerichs läseböcker. Ordbildningsläran samt fornsvenskans böjningsformer jemte repetition af läroboken. Satsanalys. En uppsats eller öfversättning hvarannan vecka.
- Högre afdeln. — Läsning af skandinavisk litteratur. Verslära. Öfversigt af Nordiska

Mytologien efter Sunléns lärobok. Talöfningar. En uppsats eller öfversättning hvarannan vecka.

- Kl. VII.* Lägre afdeln. — Läsning af skandinavisk litteratur. Stillära efter Sundéns och Modins lärobok. Öfversigt af diktarterna efter Brodéns lärobok. Literaturhistoria: t. o. m. Dalinska perioden. Talöfningar. En utförligare uppsats i månaden.
Högre afdeln. — Läsning af skandinavisk litteratur. Literaturhistoria. Talöfningar. En utförligare uppsats i månaden.

Tyska.

- Kl. I.* 8 tim. — Substantivens, Adjektivens och Verbens former efter Hjorth. — Flachs Elementarbok: st. 1—20.
Kl. II. Klassiska linien. 4 tim. — Repetition af Substantivens, Adjektivens, Pronomens och Verbens former. — Svedboms läsebok: st. 1—10. — Flachs Elementarkurs: st. 22—32. Real-linien. 6 tim., deraf 1 timme gemens. med 3:dje kl. real-afdeln. — Det samma som klassiska linien, samt Lokutionsöfningar dels efter Flachs Elementarkurs dels efter Hjorths grammatik.
Kl. III. Klassiska linien. 4 tim. — Genusreglerna efter Hjorth samt repetition af det viktigaste i formläran. — Svedboms läsebok: st. 13—40. — Lokutionsöfningar hufvudsakligen med ledning af de stycken, som förekomma i Hjorths grammatik.
Kl. IV. Klassiska linien. 4 tim. — Det samma som klassiska linien.
Kl. IV. Klassiska linien. 2 tim. — Grammatik efter Hjorth. Genusreglerna fullständigt. — Svedboms läsebok: st. 48—70.
Real-linien. 2 tim. — Det samma som klassiska linien, samt dessutom ett hemtema hvarje vecka.
Kl. V. Klassiska linien. 2 tim. — Formläran fullständigt. — Svedboms läsebok: st. 71—100.
Real-linien. 2 tim. — Det samma som klassiska linien, samt dessutom ett hemtema hvarje vecka.
Kl. VI. Lägre afdeln. Klassiska linien. 1 tim. — Syntaxen efter Hjorth: kap. 1—6. — Svedboms läsebok: st. 100—117.
Real-linien. 2 tim. — Det samma som högre afdelningens real-linie.
Högre afdeln. Klassiska linien. 1 tim. — Hjorths grammatik fullständigt. — Schillers "Die Jungfrau von Orleans": 4 akter. — Lokutionsöfningar.
Real-linien. 2 tim. — Hjorths grammatik fullständigt. — Schillers "Die Jungfrau von Orleans." — Goethes "Hermann und Dorothea": 3 sånger. — Lokutionsöfningar. — Ett hemtema hvarje vecka.

Franska.

- Kl. IV.* Real-linien. 5 tim. — Oldes språklära: 1:sta kursen af kap. 1—6. Skrifning af Verb. — Oldes läsebok: 1:sta afd, styck. 1—40.
Kl. V. Klassiska linien. 3 tim. — Oldes språkl.: 1:sta kursen af kap. 1—6. — Skrifning af Verb. — Oldes läsebok: 1:sta afd. st. 1—30.
Real-linien. 5 tim. — Oldes språkl.: 1:sta och 2:dra kursen af kap. 2—7. — Skrifning af Verb. — Oldes läsebok: 2:dra afdeln. st. 34—90. — Öfversättning (skriftlig och muntlig) till franska af st. 31—50.
Kl. VI. Lägre afdeln. Klassiska linien. 4 tim. — Oldes språkl.: 1:sta och större delen af 2:dra kursen af kap. 2—7. — Oldes läsebok: 1:sta afdeln. st. 51—75, 2:dra afdeln. styck. 1—15, 20, 29—38. — Skriftlig och muntlig öfversättning till franska af st. 1—30.
Real-linien. — Det samma som 5:te klassens real-afdelning.
Kl. VI. Högre afdeln. Klassiska linien. — Oldes språkl.: 1:sta och 2:dra kursen af kap. 2—7 samt det viktigaste af kap. 8. — Oldes läsebok: 2:dra afdeln. st. 34—114, 3:dje afdeln. st. 1, 2, 4. — Dels skriftlig dels muntlig öfversättning till franska af st. 31—50. — Lokutionsöfningar.
Real-linien. 5 tim. — Det samma som 7:de klassens lägre afdeln.
Kl. VII. Lägre afdeln. Klassiska linien. 5 tim. — Oldes språklära: 1:sta och 2:dra kursen af kap. 8 och 9. — Oldes läsebok: den poetiska afdeln. — Nouvelle Bibliothèque Française

par Louis Paban: Première livraison. Le verre d'eau par Scribe: Acte I. — Extemporalier, skrif- och lokutionsöfningar efter Drysen. — Ett hemtema hvarannan vecka. Högre afdeln. Klassiska linien. 3 tim. — Oldes språklära fullständigt. — Le malade imaginaire och Le bourgeois gentilhomme af Molière. — Extemporalier och lokutionsöfningar. — Talöfningar efter L'Echo de Paris. — Ett hemtema hvarannan vecka.

Engelska.

- Kl. II.* Real-linien. 4 tim. — Uttalsläran samt det viktigaste af ordböjningsläran efter Sundstén. — Elementarboken: st. 1—8.
- Kl. III.* Real-linien. 4 tim. — Formläran efter Sundstén. — Elementarboken: st. 9—16.
- Kl. IV.* Icke-Greker. 4 tim. — Uttalsläran, det viktigaste af formläran och de oregelbundna verben. — Elementarboken: st. 1—10.
Real-linien. 2 tim. — Sundsténs lärobok: Formläran fullständigt. — Elementarboken: st. 17—35 till och från engelska.
- Kl. V.* Icke-Greker. 2 tim. — Sundsténs lärobok: Formläran fullständigt. — Elementarboken: st. 17—35.
Real-linien. 2 tim. — Syntax efter Sundstén t. o. m. kap. 5. — Elementarboken: st. 33—45. — 2 akter af "Dagobert, King of the Franks."
- Kl. VI.* Lägre afdeln. Icke-Greker. 2 tim. — Syntax lika med föregående afdeln. — Elementarboken: st. 33—45.
Real-linien. 2 tim. — Det samma som Icke-Grekerna i 6:te klassens högre afdeln.
Högre afdeln. Icke-Greker. 2 tim. — Syntax t. o. m. kap. 5. — Elementarboken: st. 33—45. — 2 akter af "Dagobert."
Real-linien. 2 tim. — Lika med Icke-Grekerna i samma afdelning.
- Kl. VII.* Lägre afdeln. Klassiska linien. 1 tim. — Sundsténs lärobok: Uttalsläran samt formläran till och med de regelbundna verben. — Elementarboken: st. 1—30.
Icke-Greker. 3 tim. — Syntaxen fullständigt med repetition. — Elementarboken fullständigt. — Walter Scott's "Tales of a Grandfather": kap. I—VII.
Högre afdeln. Klassiska linien. 2 tim. — Sundsténs lärobok till och med kap. 5 af Syntaxen. — Elementarboken fullständigt.
Icke-Greker. 3 tim. — Sundsténs lärobok fullständigt. — "Julius Cæsar" af Shakespeare. Milton's "Paradise lost": 2 sånger. — Talöfningar efter The English Echo.

Latin.

- Kl. II.* 10 tim. — Substantivens, adjektivens, pronomens och verbens böjning. — Valda styck. i Törneblads Elementarkurs för öfversättning till och från latin.
- Kl. III.* 10 tim. — Cornelius Nepos: De Regibus, Hamilcar, Iphicrates och Lysander. — Rabes grammatik: Formläran fullständigare samt det viktigaste af kasusläran i Syntaxen med extemporerade öfningar.
- Kl. IV.* 8 tim. — Cornelius Nepos: Miltiades och Datames. — Cæsar: de bello Gallico: 15 kapitel af 1:sta boken. — Grammatik: Formlära och Syntax efter Rabes större lärobok. — Extemporerade satsöfningar.
- Kl. V.* 8 tim. — Cæsar de bello Gallico: Lib. I, kap. XVI t. o. m. Lib. II, kap. X. — Ovidii Metamorph.: Pyramus & Thisbe samt Niobe. — Grammatik och Prosodik efter Rabes lärobok. — Extemporerade satsöfningar.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. 8 tim. — Livius: 30 kap. af 1:sta boken. — Virgilius: Æn. 4:de boken. — Grammatik och Prosodik efter Rabes lärobok.
Högre afdeln. B. 8 tim. — Livius: I kap. 31—II kap. 32. — Virgilius: Æn. I, v. 1—600. — Grammatik efter Rabe.
- Kl. VII.* Lägre afdeln. 7 tim. — Livius: II, kap. 31—III, kap. 20. — Virgilius: Æn. 2:dra och 3:dje böck. — Horatius: Od. I, 1—10. — Repetition af Grammatiken. — Extemporalier efter Törnebladhs latinska skriföfningar.
Högre afdeln. 7 tim. — Virgilius: Æn. 3:dje, 5:te och 6:te böck. — Cicero: Quæstiones Tusculanæ 1:sta boken. — Horatius: od. 1:sta och 2:dra böck. — Grammatik och Extemporalier såsom i lägre afdeln. — Antiquiteter efter Thomsen. — Ett hemtema i veckan för klass. IV—VII.

Grekiska.

- Kl. IV.* 6 tim. — Grammatik af Löfstedt: Paradigmer för nomina och verb af ω -konjugationen, utom verba contracta, jemte behöfliga regler och tillhörande läseöfningar efter Aulius läsebok.
- Kl. V.* 5 tim. — Grammatik: det allra viktigaste af Attiska dialektens formlära. — Xenophons Anabasis: 1 och 2 af 1:a boken.
- Kl. VI.* Lägre afdeln. 6 tim. — Grammatik: det viktigaste af Attiska dialektens formlära. — Xenophons Anabasis: 1:a boken.
- Kl. VI.* Högre afdeln. 6 tim. — Attiska och Episka dialektens formlära till verba irregularia. — Xenophons Anabasis: 2:a boken. — Homérs Odysseé: Sångerna 1 och 2.
- Kl. VII.* Lägre afd. 5 tim. — Grammatik: i formläran om verbet, i syntaxen det viktigaste till modusläran. — Xenophons Anabasis: III, 3—V, 1. — Homérs Odysseé: III, Iliad: I.
- Kl. VII.* Högre afdeln. 5 tim. — Grammatik: Formläran repeterad, i syntaxen moduslära jemte repetition. — Xenophons Anabasis: repetition af 2:a boken. — Homérs Iliad: I—III. Odysseé: I—III delvis repeterade. — Platos Crito.

Hebreiska.

- Kl. VII.* Högre afdeln. 2 tim. — Psaltaren, de 10 första Psalmerna. — Det viktigaste af Grammatiken efter Lindberg.

B) Lärarne.

Med undantag af Lektor *E. G. Björlings* förut omnämnda dödliga frånfälle, har under läsåret endast den förändring i afseende på lärarepersonalen inträffat, att Fil. Dokt. *Elias Sandelius* den 17 sistlidne Februari utnämndes till Adjunkt i Historia och Geografi samt Latin härstädes, och skulle den 1 Maj d. å. tillträda denna befattning, men har erhållit tjänstledighet för den från nämnda dag återstående delen af vårterminen. Adj. *Sandelius*, som förut under 5 terminer tjänstgjort såsom vikarie vid vårt läroverk, har ifrån denna sin tjänstgöring kvarlemnadt ett sådant minne, att det är med glädje som vi helsa honom välkommen såsom ordinarie lärare till oss.

Förordnade hafva varit: till vik. Lektor: Fil. Dokt. *Th. C. Billbergh* vid den efter Lektor *Björling* lediga lektionen; till vik. Adjunkter: v. Pastor *C. J. Lindstén*, från läsårets början till den 1 Maj, vid den efter Adj. *Hedenlund* lediga Adjunktturen; Litteratören *P. A. V. Gullbergson* från 1 Maj till vårterminens slut för utn. Adjunkten *Sandelius*.

Undervisningen har under läsåret varit på följande sätt fördelad mellan lärarne:

Undertecknad Rektor: Latin i kl. VII	13	tr i veckan.
Lektor, R. N. O., L. K. V. A., Fil. Doktor <i>E. G. Björling</i> (under vårterminen v. Lektor, Fil. Dokt. <i>Th. C. Billbergh</i>) Matematik i VII, VI ₂ b. k., VI ₂ r.	18	”
Lektor, Fil. Dokt. <i>J. S. Löfberg</i> : Hist. och Geogr. i VII—VI	19	”
Lektor, Fil. Dokt. <i>C. H. Johansson</i> : Nat.hist. i VI—IV, Fysik i VII—VI	21	”
Lektor, Fil. Dokt. <i>D. A. Sundén</i> : Svenska i VII—V, i IV (1:te); Filosofi i VII	16	”
Lektor, Fil. Dokt. <i>C. Schmidt</i> : Kristendom i VII—VI; Hebreiska; morgonbönerna	19	”

Lektorn, Fil. Dokt. <i>Th. D. G. Widegren</i> : Grekiska i VII; Latin i VII ₁ (1:te), i VI ₂ <i>c.</i>	19	tr i veckan.
Lektorn, Fil. Dokt. <i>J. E. Modin</i> : Tyska i VI ₂ , i VI ₁ <i>r.</i> ; Franska i VII; Engelska med frivilliga och icke-Greker i VII	19	„
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>H. E. Lyrberg</i> : Kristendem i V—I; Latin i IV	24	„
Adjunkten <i>S. H. Rathsmän</i> : Franska i VI—IV <i>r.</i>	25	„
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>F. J. L. Wulff</i> : Matematik i VI ₂ <i>a. k.</i> , i VI ₁ —IV <i>k.</i>	27	„
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>C. A. Hvasser</i> : Grekiska i VI—IV; Nat. hist. i III; Latinskrifning med icke-Greker i V	26	„
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>P. A. Peterson</i> : Engelska med icke-Grek. och real. i VI—II; Latin i II; Tyska i VI ₁ <i>k.</i> —IV; Kalligrafi i III och II	25	„
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>G. A. Westholm</i> : Hist. och Geogr. i V—III; Latin i V; Latinskrifning med icke-Greker i VI	24	„
Adjunkten, Fil. Kand. <i>K. A. Stigman</i> : Svenska i IV—II; Tyska i III—II; Nat. hist. i II	24	„
Adjunkten, Fil. Dokt. <i>C. G. Åström</i> : Matematik i IV <i>r.</i> , III och II; Fysik och Zoologi i V—III <i>r.</i> ; Kemi i VI <i>r.</i>	27	„
Adjunkten, Fil. Kand. <i>J. A. F. Svartz</i> : Latin i VI ₂ <i>b.</i> , i VI ₁ och III	26	„
v. Adjunkten, v. Pastor <i>C. J. Lindstén</i> (efter 1:a Maj Litteratören <i>P. A. V. Gullbergson</i>): alla ämnen i I utom Kristendom samt Kalligrafi och Teckning; Hist. och Geogr. i II	27	„
Musik-Direktören <i>G. Nordvall</i> : Musik- och Sångöfningar i alla klass.	11	„
Ritläraren <i>N. Tufvesson</i> : Kalligrafi i I; Teckning i alla klasser (äfven med icke-Greker)	10	„
Gymnastikläraren, Kapten <i>R. Bolling</i> : Gymnastik- och vapenöfningar i alla klasser (oberäknadt undervisningstiden utom Schema)	12	„

Skriföfningarna hafva under läseåret handhafs:

de *Latinska* af Rektor för VII₂; af Lektor *Widegren* för VII och VI₂ *a.*; af Adj. *Svartz* för VI₂ *b.* och VI₁; af Adj. *Westholm* för V och Adj. *Lyrberg* för IV.

de *Svenska* af Lektor *Sundén* för VII; af Adj. *Rathsmän* för VI₂ *a.*; af Lektor *Schmidt* för VI₂ *b.*; af Adj. *Peterson* för VI₁; af Adj. *Stigman* för V och IV.

de *Franska* af Lektor *Modin*.

de *Tyska* af Lektor *Modin* för VI; af Adj. *Peterson* för V och IV.

de *Matematiska* af Lektor *Björling* (under vårterm. v. Lektor *Billbergh*).

Klassföreståndare hafva under läseåret varit: Lektor *Björling* (under vårterminen Lektor *Schmidt*) för VII₂; Lektor *Widegren* för VII₁; Lektor *Johansson* för VI₂; Lektor *Sundén* för VI₁; Adj. *Rathsmän* för V; Adj. *Westholm* för IV; Adj. *Åström* för III; Adj. *Peterson* för II; v. Adj. *Lindstén* (efter 1:a Maj v. Adj. *Gullbergson*) för I.

Den särskilda inspektionen öfver lärjungarne har varit fördelad på samtliga lärare.

C) Lärjungarne.

Antalet utgjorde vid förra årsberättelsens afgifvande	273.	
Under detta läsåår hafva blifvit inskrifne:		
Höstterminen	38.	
Vårterminen	8.	
Till läroverket återkomne	6.	325.
Sedan förra årsberättelsens afgifvande afgångne	71.	
Sålunda utgör antalet denna dag	254.	325.

Af dessa tillhöra 23 första klassen.

36 andra	”	
33 tredje	”	
25 fjerde	”	
26 femte	”	
30 sjette	”	lägre afdelningen.
37 sjette	”	högre ”
20 sjunde	”	lägre ”
24 sjunde	”	högre ”

254.

Realisternas antal är 15, af hvilka 3 tillhöra andra klassen, 3 tredje, 5 fjerde, 1 femte, 2 sjette kl. lägre och 1 samma klass högre afdelningen. — 59 lärjungar hafva läst latin utan grekiska; 6 hebreiska; 15 engelska jämte latin och grekiska. — Från klassiska till reala linien hafva under läsååret 6 lärjungar öfvergått; från reala till klassiska ingen. — Af de afgångne hafva 19 aflagt maturitetsexamen, 8 hafva afgått till annat läroverk, 6 att priv. fortsätta sina studier, 1 att söka inträde vid Teknologiska Institutet, 1 till Handels-Institut, 2 till Landtbruks-Institut, 1 på Apotek, 1 i Bokhandel, 4 i annan handel, 1 på mekanisk verkstad, 1 på bruk, 3 till sjös, 14 till andra yrken, 3 utan uppgifvet ändamål, 3 hafva för sjuklighet måst upphöra med skolgången, 2 hafva afidit af nervfeber, *C. O. Andersson* den 23 Oktober och *O. S. F. Westlund* den 16 Nov 1873, båda i sina hem på landet; af dessa hade den förra blott några veckor tillhört läroverket, den senare tillhörde den femte klassen. Att den svåra Nervfeber (Ileo-Typhus) som under hösten och en del af vintern var gängse i staden, och i hvilken 27 af skolans lärjungar här insjuknade, ej skördade flera offer, derfor hafva vi näst Försynens nåd att tacka den outtröttliga omvårdnad, som egnades dem af deras Läkare, och jag uppfyller endast en pligt, då jag här beder att få gifva ett offentligt uttryck af föräldrars och målsmäns tacksamhet i första rummet för läroverkets Läkare, Hr Dokt. och Riddaren *L. M. Altin*, som vårdat de allra flesta af de insjuknade, men äfven för Lasarettsläkaren Hr Dokt. *J. F. Claréus* och Hr Dokt. *A. Ekholm*, hvilka bland sina patienter äfven haft en och annan af skolans lärjungar. — En lärjunge har på grund af Collegii af H. H. Eforus stadfästade dom blifvit från läroverket förvisad.

För erhållande af det *Iserska* stipendiet höll en af lärjungarne i sjunde klassens högre afdelning, *J. G. Nyberg*, den 4 Juni ett föredrag på latinska språket: *de Macedonia imperio Romanorum subjecta*.

D) Skellokalen.

I afseende härpå är endast att omnämna inläggning af nytt golf i vestra tamburen samt afputsning och strykning af de inre väggarna och taket i Gymnastiklokalen, äfvensom insättande af kaloriferer i båda eldstäderna dersammastädes.

E) Undervisningsmaterielen.

För läroverkets medel hafva inköpts bland annat 6 ex. af *Tegnér's* arbeten del. I och III; 6 ex. af *Hammerich's* Danska och Norska läsestycken; en samling spritlagda utländska djur med glaskärl; 25 st. nya florett- och 12 fäkt-sabelklingor.

För Bibliothekets medel äro inköpta:

Schmid's Encyclopædie, h. 87—94.
 Upsala Universitets årsskrift 1872.
 Lunds d:o d:o 1871.

Följande gåfvor till Läroverket och Bibliotheket får jag med tacksamhet omnämna:

Från Kongl. Ecclesiastik-Departementet:

2:ne ex. af Underlöjtnanten *G. Frumeries* utgifna plansch af bakladdningsgeväret af 1867 års modell och dess särskilda delar.
 Svensk Författnings-samling för år 1872.
 En samling Danska och Norska Läroverks-program för året 1871--72.
 Underdånigt betänkande och förslag af den för revision af gällande läroverksstadga m. m. i nåder förordnade Komité, afgifna den 23 Juli 1872.
 Underdånigt betänkande afgifvet den 9 Okt. 1871 af den i nåder tillsatta Kommissionen för behandling af åtskilliga till undervisningen i Matematik och Naturvetenskap inom Elementarläroverken hörande frågor.

Från Kongl. Vetenskaps-Akademien:

Handlingar. Bd. 9, 2. 10.
 Bihang. Bd. I. h. I.
 Öfversigt. Årg. 28, 29.
Hamilton, H. Tal öfver *v. Hartmansdorff*.
 Dess minnespenning öfver framl. Prof. *Isr. Hvasser*.
 Ett Cranium af Hvalross samt en Carett Sköldpadda.

Från Svenska Akademien:

Dess preglade medalj för år 1872 öfver *Carl Otto Stenbock*.

Från Westmanlands och Dala Nation i Upsala:

En samling disputationer och annat akademiskt årstryck.

Från Utgifvaren:

Veckoskriften Samtiden för år 1872.

Från Prosten, Fil. Doct. C. M. Södergren:

Ett Quartband innehållande diverse äldre predikningar af *Joh. Rudbeck, Botvidi, Emporagrius* m. fl.

Augustinus. 7 tomer in 8:vo. Leyden 1562.

Catalogus centuriæ librorum rarissimorum, qua Bibliothecam Academiae Upsaliens. auxit *J. Gabr. Sparvenfeldius*, Ups. 1706, med handskrifna anteckningar af *Henr. Benzelius*.

Fehr, F. A. Den babyloniske Talmud. Akad. Afhandl. Ups. 1872.

En Viol, en Altviol och en Violoncell.

Från Författaren:

Svenska Släktboken af *G. Anrep*. Bd. I. Sthlm 1871.

Från Kyrkoherden Jos. Svederus:

Umbreit, F. W. C. Das Buch Hjob. Uebersetzung und Auslegung. Heidelb. 1824.

Dathius, J. A. Prophetæ majores. Halæ 1785.

Carpzovii Critica Sacra veteris Testamenti. Leipz. 1728.

Vareni Commentarius in prophetam Isaiam. Rostock 1708.

Hode de la. Histoire des revolutions de France. 1738. in 4:o.

White, J. Sermons preached before the University of Oxford 1784. London 1785 m. fl.

Från *C. N. Lyster*: *Aler, P.* Gradus ad parnassum. Cöln 1700 och diverse äldre kopparmynt.

„ *Emil Adolf Bergh* och *Wilh. Stanislaus Bergh*: Carl XI:s Bibel i 3 folio-band.

„ *J. A. Magnusson*: Cranium af *Sus Scrofa*.

„ *Aug. Wallgren*: d:o af *Mus decumanus*.

„ *Kn. Björkenstam*: d:o af *Martes silvestris*.

„ *Fr. Langenberg*: d:o af *Mustela Erminea*.

„ *Ax. Fredberg*: *Conus marmoreus*.

„ *C. A. V. Pagels*: 2:ne hafssnäcker.

„ *Carl Gottfr. Zetterstrand*: En bläckfisk och bröstfenor af en flygfisk.

„ *Adolf Linder*: 2:ne coraller.

Från Sällskapet *Karlsbröderna* har äfven i år blifvit till mig öfverlemnad en frukostig gåfva af 150 Rdr Rmt, för att i 2:ne præmier, hvartdera å 75 Rdr Rmt, vid Vårterminens slut enligt Läroverks-Collegii bestämmande tilldelas 2:ne behöfvande hoppgifvande ynglingar af läroverkets 6:te eller 7:de klass.

Af en person, som vill vara onämnd, har till mig den 18 Februari d. å. öfverlemnats en summa af 500 Rdr Rmt att såsom *additament* läggas till den stipendiifond vid Läroverket, som är stiftad till minne af den 2 Januari 1865. Då gifvaren, jämte det han förordnat, att afkastningen af detta *additament* skall utdelas efter samma grunder och i sammanhang med det ursprungliga stipendiet, äfven velat att detsamma skall

efter mig kallas *Ludvig Mossbergs* stipendiefond, så ser jag deruti på samma gång ett varmt intresse för läroverket och dess ungdom, och en högt värderad personlig välvilja för mig, och anhåller att å läroverkets, ungdomens och mina egna vägnar här få gifva ett offentligt uttryck åt vår innerliga tacksamhet.

Vid den muntliga afgangsexamen, som egde rum härstädes den 22, 23 och 24 Maj 1872, blefvo följande 19 lärjungar tillhörande sjunde klassens högre afdelning mogne förklarade: *E. T. Grönstrand, A. E. V. Fahlcrantz, R. M. Arpi, O. W. Billmanson, J. P. Falk, A. G. Carlsson, A. J. af Sillén, C. A. Hult, F. H. Lagerström, G. W. Bergh, J. E. G. Hvasser, A. E. L. Dufberg, C. M. Bjurling, J. Larsson, J. D. Stafsing, J. A. Andersson, J. A. Nordblad, C. V. J. Karlsson* och *S. A. Wesström*. Såsom Censorer fungerade Prosten, Ledamoten af K. N. O. Fil. Dokt. *J. Andersson* och Professorn vid Lunds Universitet, Riddaren af K. N. O. Fil. Doktor *D. M. A. Möller*.

Den skriftliga examen med de 24 lärjungar i sjunde klassens högre afdelning, samt 2 privatister, som i stadgad ordning anmält sig till afgangsexamen under innevarande Vårtermin, egde rum den 18, 19, 21 och 22 nästlidne April. Den muntliga examen, till hvilken 25 af desse blifvit admitterade, kommer att börjas den 13 Juni.

Uppvisning i Gymnastik sker *Måndagen* den 16 Juni kl. 5 e. m.

Årsexamen med Läroverkets samtliga klasser kommer att hållas *Tisdagen* den 17 Juni kl. 8 f. m.— $\frac{1}{2}$ e. m., hvarefter slutöfning i Sång sker på stora lärosalen. Sedan derefter flyttningen klasserna emellan, äfvensom de belöningar och understöd, som blifvit lärjungar tillerkända, offentligen gifvits tillkänna, kommer läsåret att afslutas med Gudstjenst i Domkyrkan, då tecken gifves med stora klockan.

Att Läroverkets Eforus, Biskopen, Kommendören af Kongl. Nordstjerneorden, Högvärdigste Herr Doktor *C. O. Björling* måtte täckas med sin närvaro gifva åt ofvannämnda offentliga förrättningar ökad vikt och betydelse, derom anhåller jag vördsamast. Med samma vördsama anhållan vänder jag mig äfven till de män, som H. H. Eforus anmodat att såsom ledare och vitnen vid examen tillstådesvara: Länets Höfding, R. N. O. Hr *G. R. Charpentier*, Sekund-Chefen för Lifregementets Grenadiercorps, Öfversten, Riddaren af K. S. O. och St O. O. Frih. *H. Falkenberg*, Domprosten, L. N. O., Fil. Doktor Herr *C. W. Linder*, Lands-Sekreteraren, Ledamoten af Riksdagens Andra Kammare, Ridd. af K. N. O. Fil. Dokt. Hr *N. C. E. Treffenberg*, Borgmästaren Herr *E. W. Avenius*, Stadsläkaren, Ridd. af K. W. O., Herr Doktor *L. M. Altin*, Lasarettsläkaren Herr Doktor *J. F. Claréus*, Prosten, Ledam. af K. W. O., Fil. Dokt. Herr *L. E. Boberg*; och skall räkna det för en heder och glädje att vid samma tillfällen få se rätt talrikt närvarande ungdomens Föräldrar, Anhörige och Målsmän, samt öfrige vetenskapernas och den offentliga undervisningens Gynnare och Vänner.

Westerås den 5 Juni 1873.

Ludvig Mossberg.

II. Lägre Elementarläroverket i Sala.

(Uppgift af Rektor, Fil. Doktor J. G. Westman.)

A. Undervisningen.

Höstterminen började den 30 Augusti och slutade den 19 December; Vårterminen började den 17 Januari och kommer att avslutas den 5 Juni.

Tiden för den dagliga undervisningen har varit kl. 7—9 och 10—12 förmidd. samt två timmar Måndags-, Tisdags-, Thursdags- och Fredags-eftermiddagar. Fjerdedels-timmen hvarje morgon före kl. 7 har blifvit använd till bön och bibelläsning.

Gymnastiköfningarna hafva försiggått kl. 12— $\frac{1}{2}$ hvarje dag; öfningar i Ritning och Sång hafva hållits, de förra kl. 2—3 Onsdags- och Lördags-eftermiddagar, de senare kl. 3—4 samma eftermiddagar.

På de åt latinet anslagna timmar hafva 2:dra och 3:dje klassernas latin-afdelningar gemensamt undervisats, under hvilka timmar bägge klassernas realister äfven haft gemensam lärare; den 3:dje läraren har då varit upptagen med 1:sta klassen.

Ämnesläsning för lärarne har varit begagnad, likväl så, att en lärare haft de flesta undervisningstimmar i 1:sta klassen.

Hemlexor hafva under läsåret gifvits i 2:dra och 3:dje klasserna, men ej till någon dag i flera än två läroämnen för 2:dra och tre för 3:dje klassen. Den tid, som på detta hemarbete behöft användas, kan beräknas till en å två timmar för dag.

Hvad beträffar omfånget af undervisningen och hvilka läroböcker begagnats, inhemtas detta af följande uppgift om

Genomgångna Pensa under läsåret:

Christendom.

Klassen I. — Bibl. Hist.: Gamla Test. efter Hübner. — Första hufvudst. af Katekesen. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Klassen II. — Bibl. Hist.: Nya Testamentets efter Hübner. — Katekes: 2:dra, 3:dje och 4:de hufvudst. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Klassen III. — Bibl. Hist.: Nya Testamentets efter Kurtz. — Katekes: 5:te hufvudst. och repetition af de föregående. — Katekisation. — Valda Bibelspråk och Psalmer.

Historia och Geografi.

Klassen I. — Historia: till Wasa-ätten, efter Ekelunds mindre sammandrag. — Geografi: Europas politiska till Sachsiska staterna, efter Palmblads Lärobok.

Klassen II. — Historia ifrån Wasa-ätten till Frihetstiden. — Geografi: större delen af Europas politiska.

Klassen III. — Historia: ifrån Frihetstiden till Lärobokens slut. — Geografi: Europas politiska avslutad jemte Asiens och Afrikas.

Mathematik.

Klassen I. — Arithmetik: Sorter och Bråk efter Zweigbergk, jemte Hufvudräkning. — Geo-

metri: Linearteckning efter Ekman. — Mera försigkomne Lärjungar 12 propositioner af Eukl. 1:sta Bok.

Klassen II. — Klassiska linien. Arithmetik: Sorter och Bråk, Bråks användning på sorter, Hufvudräkning. — Några Lärjungar: Regula-de-tri. Geometri: Eukl. Bok. 1, 41 propositioner.

Real-linien. Arithmetik: Sorter, Bråk, Bråks tillämpning på Sorter, Hufvudräkning. — Några lärjungar: Regula-de-tri. — Geometri: Detsamma som den klassiska linien.

Klassen III. — Klassiska linien. Arithmetik: Sorter, Bråk, Bråks tillämpning på Sorter, Regula-de-tri med tillämpning på Intresse-räkning. Hufvudräkning. — Några lärjungar: sammansatt Regula-de-tri, Rabatt-, Bolags- och Kedje-räkning. — Geometri: Eukl. Bok. I.

Real-linien. Arithmetik: Detsamma som den klassiska. — Geometri: Eukl. IV Böcker.

Naturvetenskap.

Klassen I. — Fysisk Geografi: Europas, efter Palmblads Lärobok, samt det viktigaste af de öfriga Verldsdelarnes.

Klassen II. — Klassiska och Real-linien gemensamt: Botanik: Arrhenii mindre Lärobok fullständig med begagnande af Thedenii Skolbotanik och Anderssons Vägtaflor. — Insamling af växter.

Klassen III. — Klassiska linien. Botanik: II klassens kurs ytterligare genomgången. — Insamling af växter. — Zoologi: Inledning till Djurrikets kännedom och Däggdjuren till de mångklöfvade, efter Torin. Några Lärjungar dessutom någon bekantskap med Foglarna.

Real-linien. Botanik: Det samma som den klassiska. — Zoologi: Inledningen och Däggdjuren.

Svenska språket.

Klassen I. Läsning af Sundéns och Modins Läsebok med redogörelse för innehållet; läsning ur minnet af vissa skaldestycken. — Det viktigaste af Formläran samt läran om den enkla satsens delar, efter Sundéns Lärobok. — Rättskrifningsöfningar.

Klassen II. — Läseöfningar såsom i föregående klass. Satsbindningar och Satsfogningar, efter Brodéns Lärobok. — Skriföfningar.

Klassen III. — Läseöfningar. Sammansatta Satsbindningar och Satsfogningar. — Skriföfningar.

Tyska språket.

Klassen I. — Hjorts Grammatik: Det viktigaste af Formläran, öfningar för den första undervisningen pag. 112—134. — Flachs Läsebok: Prosaische Lesestücke 1—12.

Klassen II. — Båda linierna. Formläran efter Hjort. — Explikation: Flachs Läsebok, st. 12—29. — Locutions- och Skriföfningar.

Klassen III. — Båda linierna. Formläran efter Hjort. — Explication: Flachs Läsebok fullständig. — Locutions- och skriföfningar. — Något begrepp om Syntaxen meddeladt under skriföfningar, efter Lyth.

Engelska språket.

Klassen II. — Real-linien. Uttalslära efter Olde och Sundstén. — Det viktigaste af Formläran efter Sundstén. — Af den sednares Elementarbok: öfningar st. 1—51, och blandade öfningar, st. 1—8.

Klassen III. — Real-linien. Det samma som Real-linien af klassen II. — Dessutom Sundsténs Elementarbok: Tragedien Dagobert, 1:sta och 2:dra Akten.

Latin.

Klassen II. — Läseöfningar efter Rabe, afdeln. 1—3 i förening med extemporerade Satsöfningar. — Det viktigaste af Formläran. — Vokabelläsning.

Klassen III. — Cornelius Nep.: till Thrasybulus. — Extemporerade Satsöfningar, Formlära samt det viktigaste af Syntaxen, efter Rabe. — Vokabelläsning.

B) Lärarne.

Beträffande undervisningsskyldigheten, har den varit fördelad på följande sätt:
Rektor har undervisat i Kristendom 3 timmar, i Historia och Geografi 12, i Svenska 7, i Naturvetenskap 2, tillsammans 24 timmar i hvarje vecka.

Kollega *J. G. Arpi*: i Kristendom 4 timmar, i Latin 10, i Tyska 8, i Matematik 3, i Kalligrafi 3, tillsammans 28 timmar.

Kollega, Fil. Doktor *P. E. Wallster*son: i Matematik 14 timmar, i Tyska 5, i Engelska 4, i Naturvetenskap 3, i Kalligrafi 2, tillsammans 28 timmar.

Skriföfningarne hafva försiggått på lärorummet och rättats af läraren i ämnet.

Sångläraren Löjtnant *F. Aminoff* har undervisat i Sång 2 timmar i veckan och, såsom Gymnastiklärare, i Gymnastik 3 timmar.

t. f. Ritlärarinnan Demoiselle *A. Lindfeldt*: i Ritning 2 timmar i veckan.

Kollega *Arpi* har varit klassföreståndare för 1:sta klassen,

Kollega *Wallster*sson " " 2:dra "

Rektor " " 3:dje "

C) Lärjungarne.

Före Höstterminens början afgingo 14, af hvilka 5 öfvergått till högre Elementarläroverk.

Höstterminen inskrefvos 9; antalet var den terminen 45.

Under vinterferierna afgick ingen lärjunge, och vid Vårterminens början inskrefs icke heller någon, hvadan antalet varit lika under bägge terminerna.

Lärjungarnes antal i de särskilda klasserna har under bägge terminerna varit följande:

- i 1:sta klassen 11,
- i 2:dra klassen 19, deraf 8 på real-linien,
- i 3:dje klassen 15, deraf 3 på reallinien.

D) Skollokalen.

Ingen förändring.

E) Undervisnings-materielen.

För Läroverkets medel har blifvit inköpt: Atlas öfver Skandinavien Däggdjur.
Läroverkets Bibliotek har fått emottaga följande gåfvor:

Från Förenta Staternas Beskickning i Stockholm:

En bok med titel: «Förenta Staternas af Amerika Publika Länderier 1869», med en tillhörande större Karta öfver Förenta Staterna.

Från Konungens Befallningshafvande i Westmanlands Län:

Femårs-berättelser åren 1866 1870.

Genom Consistorii-Expeditionen:

Svensk Författnings-samling för år 1872.

Slutligen får jag med glädje omnämna, att i början af Juni sistlidet år, sedan berättelsen för det året var afgifven, fick Läroverket emottaga från Kamreraren Herr *R. W. Fernström* i Örnsköldsvik en gåfva af 500 Rdr Rmt, hvaraf årliga räntan, vid hvarje läseårs slut, i lika lotter tilldelas 2:ne af de minst bemedlade lärjungar, hvilka utmärkt sig för flit, ordentlighet och ett sedligt uppförande — Kamreraren *Fernström*, hvilken för 20 år sedan såsom en obemedlad yngling utgick från Sala skola, har nu på detta vackra sätt ihågkommit det läroverk, hvarest han erhållit sin första bildning.

För denna frikostiga gåfva hembäres, å Läroverkets vägnar, den ädle Gifvaren den varmaste tacksägelse.

F) Examina.

Hösttermins-examen hölls den 19 December, dervid såsom ledare och vittnen voro närvarande: t. f. Inspector Scholæ Bergshauptmannen och Riddaren Fil. Dokt. Herr *P. N. Sewén*, Herr Majoren och Riddaren Grefve *C. F. Creutz*, Herr Borgmästaren *P. Schött* och Herr Rådmanen *J. A. Ekstedt*.

Årsexamen är af H. H. Eforus utsatt att hållas den 5 Juni.

Sala den 12 Maj 1873.

III. Lägre Elementarläroverket i Arboga.

(Uppgift af Rektor, Fil. Dokt. *L. H. Afzelius*).

Då jag går att afgifva den vanliga redogörelsen för nu tilländagående läseår, må det tillåtas mig att först omnämna den förlust, som kort före läseårets början drabbade Läroverket genom dess Inspektors, Kontraktsposten m. m. Fil. Doktor *H. J. Robsons* dödliga fränfälle den 4 Augusti 1872 efter en längre tids sjuklighet, och att på Läroverkets vägnar egna hans minne några ord af tillgifvenhet och tacksamhet. Kontraktsposten *Robson* hade under nära två decennier haft sig anförtrord närmaste tillsynen öfver härvarande Läroverk och hade under denna tid den glädjen, att se sin varma önskan och ofta uttalade förhoppning uppfylld, att Arboga Stads-skola skulle komma att utvidgas och intaga plats bland Rikets allmänna Elementarläroverk. Han omfattade också det nya Läroverket med den varmaste kärlek. Den erfarenhet, han genom egen flerårig lärareverksamhet förvärfvat, kom Läroverket till godo, och genom denna erfarenhet samt sitt trogna och verksamma deltagande i alla Läroverkets angelägenheter var han ett stöd, som Rektor såväl som öfriga Lärare kunde trygga sig till, när ett sådant behöfdes. Den andel, han hade i Läroverkets framgång, bör det vara en kär pligt att med tacksamhet erkänna och ihågkomma för dem bland Läroverkets lärare, som minnas hans verksamhet och omsorg för Läroverkets bästa ifrån den tid, då ännu icke sjukdom börjat bryta hans kraft. På de sednare åren hindrades han visserligen af sin alltmera tilltagande sjuklighet att lika verksamt som förr, och som han sjelf velat och önskat, egna sig åt Läroverkets angelägenheter; men genom den hängifvenhet, hvarmed han fyllt sitt kall såsom Inspektor, genom hans tilldragande vänliga förhållande till Lärarne under utöfningen af detta kall samt den oskrymtade vänskap,

hvarmed en hvar af dem möttes af honom och i hans hus, var bandet mellan honom och Läroverkets lärare redan för fast knutet, för att de icke skulle fortfarande och, såsom de nu göra, med oförminskad, innerlig tacksamhet minnas, hvad han för en hvar af dem varit, och hvad godt han till Läroverkets bästa uträttat.

Det val, Läroverkets vördade Ephorus gjorde, då han vid början af läsåret tillförordnade Förste Stadsläkaren, Med. Doktorn *W. M. Bergmanson* att vara Läroverkets nye Inspektor, helsades med glädje af Läroverkets lärare, hvilka i Doktor *Bergmansons* mottagande af uppdraget sågo ett nytt bevis på det deltagande, hvarmed han alltid omfattat Läroverket, och hvilka under den tid, han utöfvat denna sin befattning, blott funnit ökade anledningar till den aktning och det förtroende, hvarmed de helsade honom såsom sin närmaste förman välkommen.

Undervisningen.

Höstterminen börjades den 31 Augusti och afslutades den 20 December; Vårterminen börjades den 22 Januari och kommer att afslutas den 10 inst. Juni.

Läsetimmarna hafva, såsom under föregående år, varit förlagda till förmiddagarna kl. 8—10 samt kl. 12—3 e. m., och dessutom för klasserna V—II till kl. 5—6 Måndags- och Thursdagseftermiddagar. Öfningarna i Gymnastik hafva egt rum för alla lärjungarna gemensamt hvarje dag en half timme omedelbart efter morgonlektionernas slut; till vapenöfningar har för de lärjungar, som deruti öfvats, en timme på Lördags-eftermiddagarna varit anslagen. Öfningarna i Sång och Instrumentalmusik hafva varit förlagda till Tisdags- och Fredags-eftermiddagar; båda sångafdelningarna hafva haft den gemensamma öfningsstimmen på Onsdags-eftermiddagarna. Till undervisning i Teckning hafva varit anslagna och i den allmänna läsordningen upptagna: för klass. IV—I en timme i veckan samt för klass. V två timmar. En timme i veckan utom Schema har varit anslagen till undervisning i detta ämne för de lärjungar, som frivilligt dertill anmält sig. — De lärjungar på klassiska linien, hvilka varit befriade från läsning af Grekiska språket, hafva på de åt detta språk anslagna lärotimmar varit sysselsatta i enlighet med föreskrifterna i Nåd. Cirkuläret af den 10 Mars 1869 och har dervid för 5:te klassens dispenserade en af dessa lärotimmar varit anslagen till Latinskrifning.

Hemlexor hafva i alla klasser och för hvarje dag blifvit lärjungarne föresatta, för kl. 1 i ett å två ämnen dagligen, för kl. III—II i allmänhet i 2:ne ämnen, för de öfriga i 3:ne ämnen, och kunna dessa hemlexor i allmänhet anses hafva upptagit: för 1:sta klass. 1 å 1½ timme dagligen; för 2:dra och 3:dje klass. 1½ å 2 timmar; för 4:de och 5:te klass. 2½ å 3 timmar. Den tid lärjungarne behöft använda på sina hemscripta har flertalet uppgifvit till omkring 2 timmar i veckan.

Undervisningen har på följande sätt varit mellan lärarne fördelad:

Rektor: Latin och Tyska i klass. V—IV; Engelska i V; biträdt vid undervisningen i Franska i V—IV samt i Latin i II; tillsammans 20 timmar i veckan.

Kollega *L. T. Sundell*: Matematik i V—II; Tyska i II med undantag af Realiniens särskilda timmar; Välskrifning i IV samt II k; tillsammans 31 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *G. H. von Stapelmohr*: Alla ämnen i I utom Teckning; Fysik i V—IV; tillsammans 31 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *J. E. E. Åhrling*: Historia och Geografi samt Naturalhistoria i V—II; Kristendom i II; Välskrifning i III k; tillsammans 31 timmar.

Kollega, Fil. Dokt. *S. O. Stenberg*: Kristendom i V—III; Svenska i V—II; Latin

i II; Grekiska i V—IV; Tyska (skriföfningar, 1 t:e) i II r.; Välskrifning i II r.; tillsammans 31 timmar.

v. Kollega, Fil. Dokt. *N. A. G. Hertzman* (under vårterminen v. Kollega *Theophil. Andersson*): Franska i V—IV; Engelska i IV—II; Latin och Tyska i III; Svenska (läseöfningar) i III (1 t:e) och i II (1 t:e); Tyska (skriföfningar, 1 t:e) i II r.; tillsammans 29 timmar; hvarjemte vik. Ritläraren, som haft 6 undervisningstimmar i veckan, biträdt vid undervisningen i välskrifning.

Rektor har rättat 5:te och 4:de klassernas Latinska och Tyska hemtemata; Kollega *Stenberg* 5:te och 4:de klassernas Svenska samt v. Kollegerna *Hertzman* och *Andersson* 3:dje klassens Latinska och Tyska uppsatser jemte det de båda sistnämnda handhaft från Grekiska dispenserades särskilda Latinska skriföfningar.

Under läsåret hafva följande lärostycken blifvit genomgångna:

Första Klassen.

Kristendom: Bibl. Historia, Gamla Testamentets efter Hübner (Thomand. uppl.). — Första hufvudstycket af Katekesen. — Läsning af valda psalmer.

Modersmålet: Läsning af valda stycken ur Sundéns och Modins läsebok samt Starbäcks Berättelser ur Sv. Historien, med öfning för lärjungarne att med egna ord redogöra för innehållet af det lästa. — Rättstafningsöfningar. — Det viktigaste om satsdelarna och af formläran till de svaga Verberna, efter Brodén's lärobok.

Tyska: Hjorts Grammatik, det viktigaste af formläran till svaga Konjugationens oregelbundna Verber jemte de dubbla öfversättningsöfningarna.

Matematik: Aritmetik, de fyra räknesätten i Bråk. — Öfning i hufvdräkning. — Geometrisk åskådninglära.

Naturvetenskap: Fys. Geografi, allmän kännedom om verdensdelarna samt det viktigaste af Europas fysiska Geografi, efter Plamblad.

Historia och Geografi: Fäderneslandets Historia till Kalmare-Unionen, efter Ekelunds "Lärobok för första begynnare." — Europas politiska Geografi, Skandinavien, Ryska riket, Brittiska riket och Pyreneiska halfön, efter Palmblad (13:de uppl.).

Andra Klassen.

Kristendom: Bibl. Histor., Nya Testam. — Andra hufvudstycket af Katekesen jemte repetition af de första. — Läsning af valda psalmer.

Modersmålet: Läseöfningar såsom i föregående klass. — Formläran afslutad. — Läran om satsen och dess delar närmare inhämtad under läse- och skriföfningar.

Latin: Rabes lärobok, det viktigaste af formläran samt afdeln. 1—3 af läseboken.

Tyska: Formläran till de "sammansatta Verberna", jemte öfversättningsstyckena 1—12. — Svedboms större läsebok, styck. 1—9. — Realliniens särskilda timmar använda till skriföfningar.

Engelska: Enbloms lärobok: Uttalsläran, af formläran till präpositionerna det viktigaste, läseboken styck. 1—26.

Matematik: Klassiska linien: Aritmetik, de fyra räknesätten i Sorter och Bråk. — Öfning i hufvdräkning. — Reallinien: Aritmetik, de fyra räknesätten i Sorter och Bråk samt Regula-de-tri. — Öfning i hufvdräkning. — Geometri, Euklid. Bok. 1.

Naturvetenskap: Botanik: Anderssons "Inledning till Botaniken" Häft. 1, det viktigaste om växternas yttre organer, med ledning af samme författares botaniska väggtaflor samt några insamlade allmännare växter.

Historia och Geografi: Fäderneslandets Historia från och med Kalmare-Unionen till Carl X Gustaf. — Europas polit. Geografi till "Syd-Europa".

Tredje Klassen.

Kristendom: Bibl. Hist. repet. — Tredje, fjerde och femte hufvudst. af Katekesen jemte repetition af de föregående. — Läsning af valda psalmer.

- Modersmålet*: Läse- och skriföfningar. — Läroboken, kap. 1—3 till "Satsförkortningar".
- Latin*: Formläran fullständigare. — Af Casusläran det viktigaste. — Cornelius Nepos: Miltiades, Cimon, Aristides, Lysander, Conon samt Alcibiades kap. 1—7. — Skriföfningar på lärorummet.
- Tyska*: Formläran fullständigare och avslutad. — Svedboms större läsebok, styck. 23—48, 94. — Realliniens särskilda timme använd till skriföfningar.
- Engelska*: Formläran fullständigare och avslutad. — Läseboken, styck. 24—37.
- Matematik*: Klass. linien: Aritmetik, läran om Sorter samt Reg.-de-tri. — Öfning i hufvudräkning. — Geometri, Euklid, Bok. 1. — Reallinien: Aritm., Reg.-de-tri, Intresse-, Bolags- och Kedjeräkning. — Öfning i hufvudräkning. — Geometri, Euklid. Böck. 1—4.
- Naturvetenskap*: Botanik: Anderssons "Inledning till Botaniken," Häft. 1, med ledning af samme författares botaniska väggtaflor och Thedenii Skolbotanik samt insamlade 50 växtarter. — Zoologi: Torins lärobok, Inledningen och Däggdjuren till Glires, med ledning af Fiedlers "Anatomische Wandtafeln" och Kraus' "das Thierreich in Bildern." — Realliniens särskilda timme använd till läsning af fys. Geografi tillsammans med 4:de klassens Realister.
- Historia och Geografi*: Fäderneslandets Historia avslutad och repeterad från och med Gustaf Wasa. — Europas polit. Geografi avslutad och repeterad.

Fjerde Klassen.

- Kristendom*: Katekesen repeterad. — Läsning af Mathei Evangelium. — Bergs Bibelhandbok, Gamla Testam.
- Modersmålet*: Läseöfningar. — Lärob. kap. 3—4 jemte repetit. af det föregående. — Skriföfningar på lärorummet.
- Latin*: Form- och Casusläran fullständigare; fortsättning af Syntaxen, det viktigaste. — Cornelius Nepos: Themistocles, Pausanias, Lysander, Alcibiades. — Ett hemtema i veckan.
- Grekiska*: Kühners Grammatik, det viktigaste af formläran t. o. m. Verba på μ samt läseöfningsstyck. 1—40. — Xenophons Anabasis, Bok. 1, kap. 1—2.
- Tyska*: Formläran repeterad; af Syntaxen det nödvändigaste. — Läseboken styck. 49—66. — För Reallinien ett hemtema i veckan.
- Engelska*: Formläran repeterad; af Syntaxen det allmännaste. — Läseboken styck. 34—42. — Muntlig öfversättning af "Skriföfningarna" i May's Grammatik, 6 kap., 10 sidor. — De från Grekiska dispenserade lika med 2:dra klassens Realister.
- Franska*: Oldes lärobok, det viktigaste af formläran till de oregelbundna Verberna. — Läsebokens 1:sta afdelning, 1:sta kursen, styck. 1—69.
- Matematik*: Klass. linien: Aritm., Reg.-de-tri och Intresseräkning. — Geometri, Euklid. Böck. 1—2. — Öfning i hufvudräkning. — Reallinien: Proportionslära. — Repetit. af Euklid. Böck. 1—4. — Algebra, Björlings, Ekvationer af 1:sta graden med en obekant jemte problemur Björlings problemsamling.
- Naturvetenskap*: Botanik: Anderssons lärobok, Häft. 2, "Kronblomstrige" och "Fästblomstrige", med ledning af egna herbarier, Thedenii Skolbotanik, Fristedts Exsiccater och ett Skolans herbarium. — Insamlade ytterligare 75 växtarter. — Zoologi: Torins lärobok, Däggdjuren och Foglarne till Hönsen med ledning af Kraus' "das Thierreich in Bildern" och Sundevalls "Atlas till Svenska foglarne". — Realliniens särskilda timme använd till repetition af fys. Geografi. — Fysik: Leksells lärobok, Inledning och Statik.
- Historia och Geografi*: Klass. linien: Gamla Tidens Historia, efter Ekelunds lärobok, till Alexander jemte nödig Geografi. — Öfversigt af de främmande verdsdelarnes polit. Geografi samt de förnämsta Europeiska kulturländernas polit. Geografi repeterad. — Reallinien: Gamla Tidens Historia efter Wennerströms lärobok. — Geografi lika och tillsammans med klass. linien.

Femte Klassen.

- Kristendom*: Katekesen repeterad. — Bibelläsning lika med 4:de klassen. — Bibelhandboken, Gamla Testam. — Skarstedts Kyrkohistoriska berättelser, 1:sta och 2:dra period.
- Modersmålet*: Sats- och Interpunktionslära repeterad. — Läsning af valda stycken, företrädesvis ur Tegnér's skrifter. — Uppsatser på lärorummet.
- Latin*: Syntaxen fullständigare med extemporerade öfningar. — Cæsar de bello Gallico, Bok. 1. — Ovidii Metamorph., Quatuor Ætates, Phaëton. — Ett hemtema i veckan.

- Grekiska*: Formläran afslutad. — Xenophons Anabasis, Bok. 1, Kap. 1—6.
- Tyska*: Grammatik fullständigare. — Läseboken, styck. 65—84. — Schillers Wilhelm Tell, 1:er — 2:er Aufz., 1:ste Scene. — För Reallinien ett hemtema i veckan.
- Engelska*: Grammat. repet. — Läsebokens 1:sta afdelning afslutad. — Walter Scotts Tales of a Grandfather, (Bergend. Edit.) Kap. 1—5. — Skriföfningar på lärorummet.
- Franska*: Klass. linien: Oldes lärobok, det viktigaste af formläran t. o. m. de regelbundna Verberna. — Läsebokens 1:sta afdelning, styck. 1—25. — Reallinien: Formläran fullständigare t. o. m. de oregelbundna Verberna. — Läsebokens 2:dra afdeln., styck. 1—90. — Skriföfningar på lärorummet.
- Mathematik*: Klass. linien: Arithm., Reg.-de-tri och Intresseräkning. — Algebra till Multiplikation i bråk. — Geometri, Euklid. Böck. 1—4. — Reallinien: Algebra, Irrationela kvantiteter, kvadratrötter, imagin. kvantiteter, Eqvationer af 2:dra graden till § 5 af 8 Kap. jemte problemer hufvudsakligen ur Björlings problemsamling. — Geometri, Euklid. Böck. 5—6. — Geometrisk öfningssatser. — Repetition.
- Naturvetenskap*: Botanik: Anderssons lärobok, Häft. 2, med ledning af egna herbarier, Fristedts Exsiccater samt Skolans herbarium. — Insamlade ytterligare 75 växtarter. — Zoologi: Torins lärobok, de vertebrerade djuren, med ledning af Kraus' "Bilder" och Sundevalls "Atlas". — Fysik: Floderi lärobok, Hydrostatik, Aërostatik, Värmeläran samt repetition af Geostatiken.
- Historia och Geografi*: Klass. linien: Gamla Tidens Historia afslutad och repeterad. — Reallinien: Wennerströms lärobok afslutad och repeterad samt på Realliniens särskilda timme Asiens och Afrikas samt de förnämsta Europeiska culturländernas polit. Geografi repeterad tillsammans med 4:de klassen. — Båda linierna gemensamt hafva repeterat Fäderneslandets Historia fr. o. m. Gustaf Wasa samt Amerikas och Australiens polit. Geografi.

Lärarne.

Efter förra årsberättelsens afgifvande hafva tvänne af Läroverkets ord. lärare afgått från sina innehafvande tjänster vid Läroverket, nemligen Kollega, Fil. Dokt. *J. E. M. Leander*, hvilken mot slutet af förra läsåret sökte och erhöll transport till Adjunktsbefattning vid nya Elementarskolan i Stockholm och med läsårets slut lemnade sin befattning härstädes, samt Kaptenen och Riddaren *Sam Lidman*, hvilken, efter att hafva på grund af sjuklighet åtnjutit tjänstledighet under hela Höstterminen och innevarande termin återinträdt i tjänstgöring, kort efter terminens början begärde och erhöll afsked från sin befattning såsom Gymnastiklärare vid Läroverket. — Den lediga Kollegatjänsten har under Höstterminen uppehållits af Fil. Dokt. *N. A. G. Hertzman* och under Vårterminen af Studerauden *Theophil. Andersson*; Gymnastikläraretjänsten har såväl under ord. lärarens tjänstledighet, som under ledigheten uppehållits af Sergeanten vid K. Westmanlands Regemente *E. M. Eklundh*. — Såsom vik. Ritlärare har Kaptenen vid K. Lif-Reg. Grenadier-Corps, R. S. O., Frih. *St. Creutz* under hela läsåret tjänstgjort.

Rektor har varit klassföreståndare för 5:te klassen, Kollega *Sundell* för 4:de, Kollega *Ährting* för 3:dje, Kollega *Stenberg* för 2:dra samt Kollega *Stapelmoor* för 1:sta klassen.

Lärjungarne.

Vid förra redogörelsens afgifvande var lärjungarnes antal 56. Af dessa afgingo efter läsårets slut 14, deraf 9 till högre Elementarläroverk — 1 till Westerås, 8 till Örebro — 1 till Tekniska skolan i Örebro, 1 till jernvägarna, 1 till privat skola, 1 i handel samt 1 utan uppgifvet ändamål. — Vid höstterminens början inskrefvos 18 lärjungar, deraf 3 i 2:dra och 15 i 1:sta klassen, och var alltså antalet den terminen

60. Sedan af dessa en lärjunge under terminens lopp afgått till privat skola samt vid vårterminens början inskrifvits 4 lärjungar, har antalet denna innev. termin utgjort 63, deraf 10 tillhört 5:te klassen, 6 den 4:de, 12 den 3:dje, 15 den 2:dra och 20 den 1:sta klassen. — Af 5:te klassens lärjungar hafva 7 tillhört klassiska linien och af dessa 2 varit från Grekiska dispenserade; af 4:de klassens lärjungar hafva 4 tillhört klassiska linien och af dessa 2 varit från Grekiska dispenserade; af 3:dje klassens lärjungar hafva 5 och af 2:dra klassens 8 läst Latin.

Helsotillståndet bland lärjungarna har under läsåret varit godt och tillfredsställande, med undantag för en kort tid under innevarande termin. I medlet af Mars månad utbröt nemligen en catarrhal conjunctivit bland lärjungarne, hvilken så hastigt grep omkring sig, att redan den 20 i nämnda månad 22 af lärjungarne voro angripne deraf, och en vecka derefter mer än hälften af lärjungarne voro på en gång frånvarande. Som likväl sjukdomen var af lindrig art och skolans läkare förklarade, att de insjuknade inom en eller två veckor skulle vara återställda, fick undervisningen fortgå på vanligt sätt. Redan före påskferiernas början hade flera återkommit och vid läsningarnas början efter påskferierna infunno sig åter samtliga lärjungarne med några få undantag, hvarefter några sjukdomsfall ej vidare inträffade.

Skollokalen

har ej undergått någon förändring.

Undervisningsmaterielen.

För läroverkets egna medel har blifvit inköpt till Biblioteket S. Johnsons Dictionary of the Engl. Langu; från Consistorium har Läroverket fått emottaga följande böcker: Sv. Författningssamling, årg. 1872; Cronholm, Gust. II Adolfs Historia, 3 del.; Beckman, Sv. Psalmhistoria, 15—16 häft.; Montelius, om jernaldern, 2:dra häft.; Sv. Boklexikon, 1—16 häft.; Bidrag till Sveriges offic. statistik: K. Maj:ts Befallningsh. sista femårsberättelse för Westmanlands län, samt den vanliga samlingen af Läroverkens årsberättelser jemte en planch med titel "1867 års bakladdningsgevä" med tillhörande förklaring.

Dessutom får jag med tacksamhet omnämna följande gåfvor: af Herr Bankkassören *S. Svensson*: "C. E. Fahlerantz' samlade skrifter", 7 delar, samt "Grekiska och Romerska författ." i Svensk öfversättning, 3 delar; af Herr Brukspatronen *Filip Mannerstråle*: en samling snäckor från Baleariska öarna; af Hr Handl. *E. G. Widegren*: en Sothöna och en Hermelin, samt af Skogvaktaren *Ol. Bergdal* vid Sickelsjö en Trana.

Examina.

Höstterminsexamen hölls den 20 Dec., dervid såsom ledare och vittnen voro närvarande: Inspector Scholæ, Förste Stadsläkaren Hr Med. Dokt. *W. M. Bergmanson*; Hr Borgmästaren *R. W. Boseus*; Hr v. Häradshöfd. Fil. Dokt. *Th. Elfstedt*; Ordföranden bland Stadsfullmäktige, Hr Brukspatronen *G. Stenberg*; Hr Majoren och Ridd. *G. Wolffram*; samt Hr Handlanden och Riddaren *J. O. Rosendal*. Den offentliga års-examen är af H. H. Eforus utsatt att hållas den 10 inst. Juni.

Arboga den 27 Maj 1873.

IV. Stadspedagogien i Köping.

(Uppgift af Rektor, Fil. Dokt. M. Barkén).

A) Undervisningen.

Höstterminen, som tog sin början den 30 Augusti, avslutades den 20 December. Vårterminen började den 17 Januari och kommer efter H. H. Efori bestämmande att avslutas den 4 Juni.

De dagliga lärotimmarna hafva varit kl. 7—9, 10—12 förmiddagen och 1—2 eftermiddagen.

Läroböcker och lärokurser hafva varit hufvudsakligen desamma som vid högre Elementarläroverket i Westerås, dock att undervisningen med de äldre lärjungarne i Rektorsklassen varit utsträckt till ett omfång, motsvarande 3:dje och fjerde klassernas. I Engelska språket hafva 8 och i det Latinska 3 lärjungar njutit undervisning.

Tisdagar, Onsdagar, Thorsdagar och Lördagar kl. 12—1 hafva lärjungarne öfvats i gymnastik med och utan redskap, enklare infanterirörelser och andra kroppsöfningar, företagna i fria luften då väderleken så medgifvit.

Sångöfningar hafva egt rum Tisdags och Fredags eftermiddagar kl. 3—4, hvar efter läraren lemnat undervisning i violinspelning åt dem som deraf velat begagna sig.

Undervisning i teckning har meddelats Måndags- och Thorsdags-eftermiddagar kl. 3—5, dels efter etyder, dels uti geometrisk konstruktions- och projektionsritning.

B) Lärarne.

Skolans Rektor och Kollega hafva undervisat hvar och en i sin klass; dock har Kollega tillika meddelat undervisning i Engelska språket inom Rektorsklassen.

Uti ritning har Civil-Ingenjören *E. F. Hultgren* äfven detta år haft förordnande att undervisa.

C) Lärjungarne.

Lärjungarnes antal vid slutet af förra läsåret utgjorde	39.
Vid början af höstterminen inskrefvos	2.
„ vårterminen „	6. 8. 47.
Vid höstterminens början afdingo	7.
„ vårterminens „	3. 10.
Antalet under vårterminen i Rektorsklassen	20.
„ „ i Kollegaklassen	17. 37. 47.

Utaf de afgångna hafva 3 öfvergått till högre Elementarläroverket i Örebro, 1 till jernvägskontor, 1 till bruksrörelsen, 1 till minuthandel och 3 till handtverk.

D) Skollokalen.

Härvid har under året ingen anmärkningsvärd förbättring behöft verkställas.

E) Undervisningsmaterielen.

För skolans egna medel har inköpts Atlas öfver Skandinaviens Däggdjur, en sats solida figurer för ritundervisningen samt åtskilliga kartor och läseböcker m. m.

Från Kgl. Ecklesiastik-Departementet har skolan fått emottaga «Underdånigt Betänkande och Förslag af den i Nåder förordnade Läroverks-Komitén» och «Underdånigt Betänkande 1871 af Kommissionen för behandling af undervisningen i Matematik och Naturvetenskap» samt

Genom Konsistorii-Expeditionen de flesta Elementarläroverks årsberättelser.

F) Examina.

Hösttermins-examen förrättades den 20 December, hvarvid skolans Inspector, Prosten, L. N. O. Theol. Dokt. Herr *O. R. Bellander* och stadens Borgmästare, R. W. O. Herr *O. Schenström* såsom ledare och vittnen voro närvarande.

Den offentliga årsexamen är af H. H. Eforus utsatt att hållas den 4 inst. Juni. Köping den 21 Maj 1873.

V. Nora Stadspedagogi.

(Uppgift af Rektor *Ernst Brandberg*.)

Undervisningen.

Höstterminen började den 26 Aug. och afslutades den 18 December; Vårterminen, som tog sin början den 23 Januari, kommer att fortgå till den 7 Juni.

Den dagliga lärotiden har under året indelats så, att undervisningen, efter föregången bön med sång och bibelförklaring, fortgått med båda klasserna från 7—9 och $\frac{1}{2}$ 11—1 f. m. och dessutom med *öfre* klassen Måndagar och Thursdagar $\frac{1}{2}$ 4—5 samt Tisdagar och Fredagar 3—4 e. m., och med den *nedre* Måndagar och Torsdagar $\frac{1}{2}$ 4— $\frac{1}{2}$ 5 och Tisdagar 3—4. Under den kallaste och mörkaste tiden har en half timmes framflyttning af morgontimmarne egt rum. De gymnastiska öfningarne, som bestått i pedagogisk gymnastik med och utan redskap, marscher och exercis samt lekar och kroppsrörelser i fria luften, hafva hvarje dag försiggått 1— $\frac{1}{2}$ 2, och undervisningen i sång, bestående i tonträffning, koralsång och tvåstämmiga sånger, har meddelats Onsdagar 3—4 och Fredagar 4—5 e. m. Under vintermånaderna har af lärarne Söndagsgudstjenst turvis förrättats i skolans större lärorum.

De vid undervisningen begagnade läroböcker hafva varit ungefärligen desamma som i Örebro Elementarläroverks 4 nedre klasser, och med afseende på fördelningen af de särskilda läroämnena har Rektor undervisat i Kristendom 8 timmar, i Historia och Geografi 8, i Tyska (öfre kl.) 5, i Engelska $3\frac{1}{2}$, i Latin och Grekiska 3 och i Välskrifning $3\frac{1}{2}$, tillsammans 31 timmar; Kollega i Naturvetenskap 4, i Svenska språket 9, i Matematik 13 och i Tyska (nedre kl.) 5, tillsammans 31 timmar. — Enär

tillräckligt antal lärotimmar på schemat ej kunnat beredas de 4 latinarne i öfre klassen, har Rektor några timmar hvarje vecka lemnat dessa enskild undervisning i latinet, hvartill förberedelse skett i skolan på realisternas engelska undervisningstimmar. Samma har ock förhållandet varit med 1 lärjunge, som under vårterminen läst grekiska. Under hela året hafva inalles 36 begagnat sig af undervisning i Tyska och 13 i Engelska, men ingen i Franska. Följande lärokursen hafva under läsårets lopp blifvit genomgångna:

Nedre klassen.

- Kristendom:* Lexl. 1) Hela Katekesen; lexl. 2) 2:ne Hufvudstycken — Katekisation, valda psalmer och psalmverser. — Bibl. Hist. efter Åkerblom: 1) Nya Testamentets; 2) Gamla Testamentets.
- Historia och Geografi:* Fäderneslandets Historia efter Odhner: 1) från Medeltidens 3:dje afdeln. till Pfalziska huset; 2) Fortiden och 2:ne afdelningar af Medeltiden. — Geografi efter Sörensen: 1) Central-Europas fysiska samt Rysslands, Finlands, Österrikes och Tysklands politiska; 2) Sveriges, Norges och Danmarks politiska.
- Naturvetenskap:* 1) afdeln. 3, 4, 5 och 12 af Berlins Naturlära och Anderssons Inledning till Botaniken häft. 1. Växterna 1—5; 2) afdeln. 1 och 2 af Naturläran och det allmänaste af alla verldsdelarnes fysiska Geografi.
- Matematik:* Aritmetik efter Zweigbergk: 1) Olika pensa fr. och med Bråk till och med enkel Reg-de-tri; 2) Vanliga Bråk och Decimalbråk. — Hufvudräkning med alla. — Geometri: 1) Definit, Postulat. och Axiomer samt Prop. 1—13 af Euklid. bok. 1; 2) Åskådninglära med Linearteckning efter Bergius.
- Svenska språket* efter Brodén's lärobok: 1) Det viktigaste af Formläran i sin helhet och den enkla satsen; 2) Det viktigaste af Formläran till och med de svaga verben. Rättskrifningsöfningar, satsanalys och läsning af valda stycken i Bjursténs läsebok med båda lexlagen.
- Tyska* efter Hjorts lärobok: 1) Formläran fullständigare. — Alla de dubbla öfversättningsstyckena fr. styck. 3 af subjektsord med attribut samt 1—8 af "stycken till öfversättning"; 2) Det viktigaste af Formläran till starka verben och af de dubbla öfversättningsstyckena till styck. 4 af subjektsord med attribut.
- Välskrifning* efter engelska föreskrifter med alla.

Öfre klassen.

- Kristendom:* Hela Katekesen genomgången af alla. — Katekisation, Psalmer och Psalmverser. — Bibl. Hist. repet. af alla. — Dessutom har en lärjunge genomgått hela Gamla Testamentet samt de historiska böckerna af Nya Testamentet efter Bergs Bibelhandbok.
- Historia och Geografi:* 1) Fäderneslandets samt Norges och Danmarks Historia efter Odhner fr. Pfalziska ätten afslutad. En lärjunge derjemte Gamla Hist. efter Ekelund till Greklands inre strider; 2) Gamla Hist. och 2:ne perioder af Medeltidens efter Wennerström. — Geografi efter Palmblad: 1) Europas politiska fr. Ryssland repet. samt Asiens politiska till Hindostan; 2) Asiens, Afrikas, Amerikas och Australiens fysiska; repet. af Europas fysiska och af den politiska till England; 3) Europas politiska afslutad från och med Frankrike.
- Naturvetenskap:* Botanik efter Andersson: 1) Häft. 2 växterna 1—35; 2) Sista hälften af häft. 1; 3) Häft. 1 fullständigt med ledning af väggtaflorna. Alla dessutom insamlat växter, som i skolan blifvit genomgångna. — Zoologi efter Torin: 1) Ordn. 10—14 af däggdjuren och 1—4 af foglarna; 2) Inledningen och ordn. 1—9 af däggdjuren.
- Matematik:* Aritmetik efter Zweigbergk: 1) Olika pensa fr. och med Reg-de-tri t. o. m. Bolagsräkning; 2) Fr. o. m. Sorträkning t. o. m. Bolagsräkning. — Geometri: 1) Euklid. bok. IV samt repet. af böck. I, II, III; 2) Eukl. b. II—III; 3) Eukl. b. I prop. 5—48.
- Algebra* efter Björnlings lärobok: En lärjunge af lexl. 1 har under vårterminen begagnat sig af undervisning deruti och genomgått af förra delen: till kap. om irrationela storheter.
- Svenska språket* efter Brodén's lärobok: 1) Satsläran fullständigare, Interpunktionsläran och repet. af Formläran; 2) Sats- och Interpunktionsläran. — Båda lexlagen dessutom ett hemtema hvarje vecka samt i skolan Satsanalys med begagnande af Statens läsebok för folkskolan.
- Tyska:* Hjorts lärobok: 1) 5 kap. af syntaxen jemte öfversättningsöfningar och fullst. repet. af form-

- läran. — Lyths läsebok st. 41—50, 52, 55, 60, 61; 2) Formläran fullständigare. — Öfversättningsstyck. 8—24 i Hjorts lärobok och 1—19 i Lyths lärobok.
- Engelska:* Herléns lärobok: 1) §§ 65—127 af syntaxen med dithörande skriföfningar; 2) Formläran fullständigare med skriföfningar. — Lexl. 1 och 2 gemensamt kap. 4—7 af "The little Dake"; 3) Uttalsläran och det viktigaste af Formläran t. o. m. de oregelbundna verben, alla "explikationsöfningarne" och af "öfningarne till Etymologien" alla Engelska samt några af de Svenska i Elementarboken.
- Latin:* Rabes lärobok: 1) Hela syntaxis med skriföfningar. — Cornel. Nepos: Themistocles, Timoth., Epaminondas. — Jul. Cæsar: lib. I kap. I—XI; — 2) Formläran, det viktigaste af casusläran efter Ellendt-Seyffert. — Större delen af Törneblads Elementarbok. — Cornel. Nep. Aristid. Cimon, Timoth., Epaminondas; 3) Formläran efter Ellendt-Seyff. — De dubbla öfvers.styckena i Törneblad 1—47.
- Grekiska:* En lärjunge af lexl. 1 har deruti önskat undervisning, och har han under vårterminen genomgått paradigmata för substantiv och adjektiv, det regelb. verbet på ω samt 20 af de dubbla öfversättningsstyckena i Kühners grammatik.
- Välskrifning* efter engelska föreskrifter med alla.

Lärarne.

Under höstterminen har Kollega, D:r *Billmanson*, åtnjutit 5 veckors tjänstledighet, hvarunder Stud. *O. W. Billmanson* varit tillförordnad såsom vik. Kollega. D:r *Billmanson* har under båda terminerna haft förordnande såsom lärare i gymnastik och sång; men under tiden för hans tjänstledighet har Stud. *Billmanson* äfven bestridt dessa befattningar. Rektor har varit föreståndare för öfre och Kollegan för nedre klassen.

Lärjungarne.

Dessas antal utgjorde vid förl. läsårs afslutning 40, af hvilka vid höstterminens början 27 återkommo. Bland de 13, som lemnade läroverket, afgingo 3 till Örebro Elementarläroverk, nämligen 2 till 4:e klassen och 1 från nedre kl. till 2:dra, 1 till slöjdskola, 2 till handverk, 1 till landtbruksskola, 1 till anställning på jernvägskontor, 2 till bergsmansyrket och de öfriga utan uppgifven afsigt. Under höstterminen inskrefvos 11, hvadan antalet då utgjorde 38, nämligen 17 i öfre och 21 i nedre klassen. Sedan tvänne, efter att hafva fått anställning i handel, afgått mot slutet af höstterminen, och 3 under vårterminen inskrifvits, utgör antalet f. n. 39, eller 15 i öfre och 24 i nedre klassen.

Skollokalen.

Befinner sig i oförändradt skick; men under förl. års sommarferier försiggick en större reparation och ommålning af lärorummen, pulpeter och bänkar m. m.

Undervisningsmaterielen.

Af skolans medel hafva inköpts 5 af Sydows väggkartor öfver verldsdelarne, 12 ex. af Statens läsebok för folkskolan, 3 häften af Zoologisk Atlas af Holmgren samt åtskilliga böcker och mindre kartor, hvarjemte läroverket för sitt bibliotek från statsverket fått emottaga "Underdånigt betänkande, afgifvet af den i Nåder tillsatta Kommissionen för behandling af åtskilliga till undervisningen i Matematik och Naturvetenskap inom Elementarläroverken hörande frågor", samt "Underdånigt Betänkande och Förslag, afgifna af den för revision af gällande Läroverksstadga och de särskilda tid efter annan meddelade föreskrifter rörande denna stadgas tillämpning i Nåder förordnade Komité", och genom Consistorii-expeditionen de flesta af läroverkens Årsprogrammer.

Examina.

Höstterminsexamen hölls den 18 December, och voro dervid såsom ledare och vittnen närvarande: Inspector scholæ, Herr Kontraktsprosten *Osk. Bohm*, Herr Borgmästaren *C. J. Watz* och Herr Brukspatronen *C. G. Löwenhjelm*. Dagen för vårterminens avslutande är af H. H. Eforus utsatt till den 7 Juni.

Nora den 14 Maj 1872.

VI. Stadspedagogien i Linde.

(Uppgift af Rektor, Fil. Dokt. *E. J. Tägtström*).

Undervisningen.

Höstterminen började den 19 Aug. och slutade den 20 Dec. Vårterminen, som började den 20 Jan., kommer att afslutas den 30 Maj. Läsetimmarne hafva, såsom förhållandet varit under alla föregående år, varit förlagda dels på för- och dels på eftermiddagarne: förmiddagarne kl. $\frac{1}{2}$ 8—9, 10—12 (Onsdagar och Lördagar till $\frac{1}{2}$ 1); eftermiddagarne (med undantag af Onsdagar och Lördagar, då ingen läsning egt rum) kl. 3—5; dock har äfven under detta år undervisningstiden under den mörkare årstiden varit så förändrad, att läsningarne begynt en half timme senare på förmiddagarne och en timme tidigare på eftermiddagarne. Läroböckerna äro hufvudsakligen desamma som i h. Elementarläroverkets i Örebro lägre klasser, der de fleste, som fortsätta sina studier, söka inträde. Lärokurserna desamma som i h. Elementarläroverkets tre lägsta klasser. Af vid skolan under höstterminen närvarande 25 lärjungar hafva 2 läst Tyska och 8 Engelska, och af de under vårterminen närvarande 31 lärjungar läsa 2 Tyska och 15 Engelska. Någon undervisning i Gymnastik har under läsåret ej meddelats.

Lärarne.

Undervisningen har under hela läsåret blifvit bestridd af ord. Rektorn, Fil. Dokt. *E. J. Tägtström* ensam.

Lärjungarnes

antal under höstterminen 25, under vårterminen 31.

Skollokalen

oförändrad.

Undervisningsmaterielen

har genom Konsistorii-Notarie-Expeditionens försorg blifvit förökad med de flesta läroverks berättelser för sistl. år.

Examina.

Hösttermins-examen hölls den 13 Dec. i närvaro af Kontraktsprosten, Leämoten af K. N. O., Fil. och Theol. Dokt. *C. D. Arosenius*; dagen för vårterminens avslutande är, såsom ofvan sades, beständ till den 30 Maj.

Lindesberg den 8 Maj 1873.

